

The logo for Campus Zeeland features a stylized 'C' symbol on the left, composed of a diagonal line and a curved line. To the right of this symbol, the word 'CAMPUS' is written in a bold, black, sans-serif font. Below 'CAMPUS', the word 'zeeland.' is written in a smaller, lowercase, black, sans-serif font.

CAMPUS
zeeland.

Voortgangsrapportage Campus Zeeland

Eerste halfjaar 2022

Inhoud

Voorwoord	4
Inleiding.....	5
Pijler 1 Bèta Campus	6
Doel:.....	6
Fase 1 Joint Research Center Zeeland	8
Realisatie tussen 1 januari en 1 juli 2022.....	8
Fase 2 Ondernemende Bèta's.....	8
Realisatie tussen 1 januari en 1 juli 2022.....	8
Fase 3 Vlaams-Nederlands Samenwerkingsplatform Deltavraagstukken (onderzoek Bèta Campus).....	9
Realisatie tussen 1 januari en 1 juli 2022.....	9
Fase 4 Delta Climate Center / Delta Kenniscentrum	10
Realisatie tussen 1 januari en 1 juli 2022.....	10
Vervolgacties tweede halfjaar 2022	10
JRCZ	10
UCR Engineering.....	10
Samenwerkingsplatform Deltavraagstukken.....	11
Delta Kenniscentrum/Delta Climate Centre	11
Pijler 2 Kennis- en Innovatienetwerken	13
Doel:.....	13
Realisatie tussen 1 januari en 1 juli 2022.....	14
Openstelling subsidieregeling Versterking Kennis- en Innovatienetwerken	14
Evaluatie K&I netwerken.....	14
Bijeenkomsten	14
Innovatie Campus Ontwikkeling	15
Communicatie	15
Vervolgacties tweede halfjaar 2022	16
Betrokken partijen	16
.....	.....
Pijler 3 Versterken onderwijs- en kennisinfrastructuur.....	19
Doel:.....	19
Realisatie tussen 1 januari en 30 juni 2022	19
Transitie VO scholen Zeeuws-Vlaanderen	19
Internationaal onderwijs	20
RIAS (Roosevelt Institute for American Studies).....	20
Zorghuis van de Toekomst	20

Voortgangsrapportage Campus Zeeland

Eerste halfjaar 2022

Nacelle.....	21
Vervolgacties tweede halfjaar 2022	21
Communicatie Campus Zeeland	23
Realisatie tussen 1 januari en 1 juli 2022.....	23
Werkgroep Communicatie.....	23
Website	23
Sociale media	23
Nieuwsbrief.....	23
Vervolgacties 2e halfjaar 2022.....	23
Betrokken partijen	23
Governance Campus Zeeland	24
Stuurgroep	24
Achterbanoverleg	24
Communicatieoverleg.....	24
Samenwerkingsverbanden: Economic board, OZO	24
Samenstelling Stuurgroep.....	24
Colofon.....	
Bijlage 1 Agenda Campus Zeeland 2022-2024.....	26
Bijlage 2 Evaluatierapport Berenschot	30
Bijlage 3 Advies Buck Consultants.....	57

Voorwoord

Afgelopen halfjaar half jaar is er wederom hard gewerkt in het samenwerkingsverband Campus Zeeland. Daarbij springt de opening van het Joint Research Center zeeland (JRCZ) meteen in het oog: eind dit jaar opent de langverwachte laboratorium- en onderzoeksfaciliteit waarbij MBO, HBO en WO samenwerken aan vraagstukken die relevant zijn voor het bedrijfsleven en de regio. Een mooi voorbeeld van wat Campus Zeeland is: kruisbestuiving tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven met een koppeling naar de vraagstukken van de regio. Daar ben ik als voorzitter Campus Zeeland én als gedeputeerde van Provincie Zeeland enorm trots op.

Dat Campus Zeeland goed werk verricht in Zeeland, blijkt ook uit het evaluatierapport van Berenschot. We zijn op de goede weg, maar de opdracht is nog zeker niet volbracht. Met de adviezen van Buck consultants kunnen we gericht en slagvaardig verder met onze doelen om de kennis- en onderwijsinfrastructuur in Zeeland te versterken. Die doelen zijn opgesteld in de agenda 2022-2024. Alle documenten zijn toegevoegd aan de rapportage.

Ik wens u veel leesplezier!

Met vriendelijke groet,

Harry van der Maas
Voorzitter Campus Zeeland

Inleiding

De afgelopen maanden is de agenda, focus en ambitie van Campus Zeeland voor de komende periode vastgesteld. De bureaus Berenschot en BCI hebben hun evaluatie en adviesrapport opgeleverd. De ambities van Campus Zeeland (van 2022-2024) zijn vastgelegd als onderdeel van het Economisch Uitvoeringsprogramma 2022 – 2027. De agenda wordt als bijlage toegevoegd.

In deze rapportage beschrijven we de voortgang van de doelstellingen van Campus Zeeland. Per pijler geven we aan wat de voortgang is van de voorgenomen acties in de eerste helft van 2022. Ook leest u welke activiteiten gepland staan in de tweede helft van 2022. Elke pijler is voorzien van acties met een van de volgende kwalificaties:

Loopt achter op de planning

Gestart, maar nog niet afgerond

Realisatie volgens planning

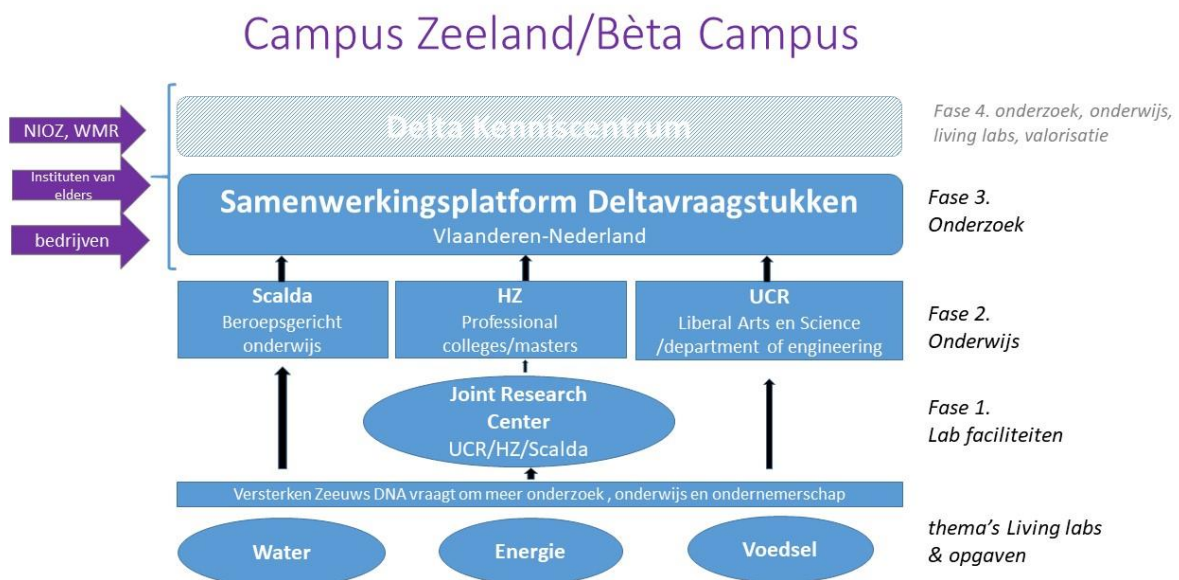
Pijler 1 Bèta Campus

Doel:

De Bèta Campus Zeeland geeft een impuls aan bèta onderzoek en onderwijs in Zeeland door nieuwe verbindingen tussen bedrijven, overheden, kennisinstellingen en researchfaciliteiten aan te gaan. Studeren kan overal. Daarom neemt het belang toe van onderscheidend én excellent onderwijs en onderzoek. Zeeland investeert hierin, met de ontwikkeling van de Bèta Campus Zeeland. De Bèta Campus staat voor onderzoek en onderwijs op drie kernthema's waar Zeeland goed in is: water, (duurzame) energie en voedsel. Onze provincie vormt een uitdagende proeftuin voor deze thema's. Daarom geven we een impuls aan het bèta onderzoek en onderwijs op mbo-, hbo- en wo-niveau.

In nauwe samenwerking met University College Roosevelt (UCR), HZ University of Applied Sciences (HZ), Scalda, NIOZ, WMR én instituten van buiten Zeeland wordt de Bèta Campus Zeeland fasegewijs ontwikkeld.

Figuur 1. De fases van Bèta campus Zeeland

Tabel 1. Realisatie activiteiten Bèta Campus 1 januari – 1 juli 2022

Activiteit	Fase
Fase 1, Joint Research Center Zeeland (JRCZ)	
<ul style="list-style-type: none"> Bouw JRCZ , functionele indeling van het laboratorium, inventarislijsten e.d. (opening 15 december 2022, ingebruikname februari 2023) 	Gestart maar nog niet afgerond
<ul style="list-style-type: none"> Verbinden van partijen uit de triple helix aan de gezamenlijke ambities van het JRCZ en aan maatschappelijke opgaven en casuïstiek vanuit het bedrijfsleven. 	Realisatie volgens planning
Fase 2, Ondernemende Bèta's	
<ul style="list-style-type: none"> UCR Engineering: Aantal leerlingen dat voor Engineering kiest ligt op schema. 	Realisatie volgens planning
<ul style="list-style-type: none"> voorbereidingen getroffen voor een vervolg op het eerder gehonoreerde CIMAT-project (gehonoreerde aanvraag binnen Interreg). Aanvraag gepland voor januari 2023. 	Realisatie volgens planning
Fase 3, Samenwerkingsplatform Deltavraagstukken	
<ul style="list-style-type: none"> Uitwerking icoonprojecten: Icoonproject Waterkerende Landschappen heeft 3 deelprojecten`, website Campus Zeeland bijgewerkt met info 	Realisatie volgens planning
<ul style="list-style-type: none"> Overleg met de founding fathers van het Delta Kenniscentrum i.o. UGent 	Realisatie volgens planning
<ul style="list-style-type: none"> Verbinden van Nederlandse en Vlaamse partijen uit de triple helix om de gezamenlijke ambitie van het Samenwerkingsplatform in te vullen en verbinden aan maatschappelijke opgaven en casuïstiek vanuit het bedrijfsleven. 	Realisatie volgens planning
<ul style="list-style-type: none"> Vorbereiden Top Vlaanderen-Nederland (uitgesteld naar 2023) 	Realisatie volgens planning
Fase 4, Delta Kenniscentrum	
<ul style="list-style-type: none"> Gesprekken voeren met overheden en founding fathers 	Realisatie volgens planning

Fase 1 Joint Research Center Zeeland

Het Joint Research Center Zeeland (JRCZ), is het centrum waar onder meer University College Roosevelt, de HZ University of Applied Sciences en Scalda samenwerken en onderzoek doen binnen de thema's water, energie en voedsel. De studenten van mbo, hbo en wo werken gezamenlijk aan onderzoeksprojecten. Dat doen ze elk vanuit hun eigen rol; in nauwe samenwerking met overheden en het bedrijfsleven. Het is de bedoeling dat het bedrijfsleven actief participeert in deze laboratoriumvoorziening als opdrachtgever en partner. Het JRCZ is een van de zes projecten uit het investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0.

Realisatie tussen 1 januari en 1 juli 2022

- Bouw JRCZ bijna rond. De bouw van het JRCZ heeft enige vertraging opgelopen onder meer ten gevolge van de complexiteit van het gebouw en leveringsproblemen van onder meer bouwmaterialen en apparatuur. Planning nu afronding najaar 2022, opening 15 december 2022. De ingebruikname van het JRCZ is voorzien in 2^e semester schooljaar 2022/2023 (februari 2023).
- Keuze gemaakt voor locatie separaat gebouw t.b.v. ecologie laboratorium zout water. Locatie wordt Vlissingen, eerder werd gesproken over Middelburg. De planning is doorgeschoven naar 2023.
- HZ heeft –als penvoerder– een verzoek gedaan aan de provincie om de subsidieperiode te verlengen tot en met 30 juni 2023. Huidige subsidie loopt tot 30 september 2022

Fase 2 Ondernemende Bèta's

De inrichting /doorontwikkeling van (deze nieuwe) studierichtingen rondom water, energie en voedsel maakt het mogelijk om verrassende cross-overs te maken. Dit leidt tot vernieuwend onderwijs én maakt Zeeland in brede zin een aantrekkelijke partner voor ondernemers en kennisinstituten van MBO tot WO. De oprichting van het Engineering Department bij UCR was onderdeel van het investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 2.0 waarmee uitvoering wordt gegeven aan de Regio Deal.

Realisatie tussen 1 januari en 1 juli 2022

- Het departement Engineering is zo goed als volledig operationeel. De Electronics track is nog deels in opbouw en sommige cursussen binnen deze track zullen aankomend academisch jaar voor het eerst worden gegeven.
- Het biochemisch laboratorium is in 2022 verder uitgebreid met extra apparatuur en benodigde materialen/chemicaliën en is inmiddels volledig operationeel.
- In juni 2022 zijn de eerste studenten binnen de specialisatie Engineering afgestudeerd. Verschillende studenten hebben voor hun afstudeeropdracht samengewerkt met Zeeuwse organisaties, o.a. NIOZ. Eén van deze studenten heeft eerder dit jaar een onderzoeksstage gedaan i.s.m. ZorgSaam in Terneuzen. Het onderzoek was gericht op het inzetten van een robot bij het desinfecteren van coronakamers in het ziekenhuis. Omroep Zeeland heeft [hier ook een kort item over gemaakt](#).

Voortgangsrapportage Campus Zeeland

Eerste halfjaar 2022

- UCR heeft een recordaantal aanmeldingen ontvangen, 550 in totaal. Dit academisch jaar zijn 208 studenten hun studie bij UCR gestart. UCR is van mening dat dit record mede dankzij het nieuwe Engineering Department behaald is.
- Uitbreiding wetenschappelijk personeel: sinds 1 januari jl. is Marijn Jansen, afkomstig van TU Delft, aangesteld bij UCR als UD Data Science.
- In 2022 zijn voorbereidingen getroffen voor een vervolg op het eerder gehonoreerde CIMAT-project (gehonoreerde aanvraag binnen Interreg).

Fase 3 Vlaams-Nederlands Samenwerkingsplatform Deltavraagstukken (onderzoek Bèta Campus)

Klimaatverandering en zeespiegelstijging hebben grote gevolgen voor de toekomst. De steeds complexere (onderzoeks-)vraagstukken van de Delta kunnen niet door één partij opgelost worden. Het is daarom van belang om krachten en expertise te bundelen. Er is in de Zuidwestelijke delta en Vlaanderen veel expertise opgebouwd rond waterveiligheid, waterkwaliteit, verzilting, de kansen voor alternatief voedsel en de relatie tussen water en energie. Nederland en Vlaanderen willen met de samenwerking een wereldspeler worden op het gebied van innovatieve onderzoeksprogramma's in de Delta. De resultaten van het Samenwerkingsplatform Slimme Oplossingen voor Deltavraagstukken zullen fasegewijs in het Deltakenniscentrum geïntegreerd worden.

Realisatie tussen 1 januari en 1 juli 2022

- Kerngroep Samenwerking VI/NL komt wekelijks bijeen om de voortgang te garanderen.
- Toezegging van de regeringen van NL en België om uitwerking van drie thema's op gebied van Deltavraagstukken te ondersteunen.
  - a. innovatieve waterkerend landschappen, inclusief nieuwe agri-food productie systemen. Hierbij zijn al een aantal concrete projecten gestart in de Westerschelde, de Oosterschelde en in land-waterovergangszones.
  - b. duurzame, stabiele energiesystemen met name voor circulariteit in de procesindustrie in de North Seaport regio en
  - c. Meervoudig gebruik van offshore windparken.
Dit is een concrete invulling van samenwerking op het gebied van Deltavraagstukken, zoals vastgelegd op de Top Vlaanderen-Nederland in 2018 en 2020. Deze invulling is in overleg met de Vlaamse Vertegenwoordiging, UGent, Zeeuwse kennisinstellingen, Provincie Zeeland en het Rijk tot stand gekomen.
- De agenda voor de Top Vlaanderen-Nederland wordt voorbereid. De datum is verschoven van najaar 2022 naar januari 2023.

De Provincie Zeeland / Campus Zeeland heeft middelen ter beschikking gesteld voor het icoonproject 'innovatieve waterkerende landschappen'.

- UGent levert een bijdrage in kind door het beschikbaar stellen van hoogleraren en staf. Ook instellingen in Zeeland, WUR en UU dragen actief bij. Naar verwachting worden de plannen voor de andere twee iconen voorgelegd in de loop van 2022.
- Op basis van maatschappelijke opgaven (en vanuit een geïntegreerde benadering) zijn concrete onderzoeksvraagstukken binnen de iconen opgesteld met relevante probleemeigenaren en gebruikers van het gebied en (alfa, bèta, gamma) betrokkenheid van MBO-HBO, WO en van bedrijven/overheden.

Fase 4 Delta Climate Center / Delta Kenniscentrum DCC/DKC

Het Delta Kenniscentrum (DKC) i.o. focust op de unieke Zeeuwse combinatie van voedsel, water en energie. De opdracht van het centrum is om innovatieve oplossingen te realiseren voor een toekomstbestendige, veilige en welvarende Delta. Hiervoor wordt een samenwerkingsverband aangegaan tussen de Zeeuwse kennisinstellingen (Scalda, HZ University of Applied Sciences, University College Roosevelt en Wageningen University en Research (WUR), NIOZ en de Universiteit Utrecht. De komst van het kenniscentrum zal meer instroom van mbo- en hbo- en wo-studenten aantrekken. Dit vergroot de kans dat jong talent zich na hun studie in Zeeland zal vestigen. Ook levert het nieuwe centrum een positieve bijdrage aan de werkgelegenheid, de kennis- en economische infrastructuur en het vestigingsklimaat van Zeeland. (Omdat de zes Founding Fathers in plaats van 'DKC' inmiddels consequent de naam Delta Climate Center/DCC in hun notities gebruiken heeft de stuurgroep Wind in de Zeilen deze werktitel overgenomen).

Realisatie tussen 1 januari en 1 juli 2022

Campus Zeeland denkt op constructieve wijze mee in de verdere ontwikkeling van het DKC/DCC en deelt kennis en ervaring.

De resultaten van het onderzoeksprogramma van de Vlaams-Nederlandse samenwerking worden afgestemd en uiteindelijk geïntegreerd in het DKC/DCC. De stuurgroep Campus Zeeland ondersteunt de samenvoeging van de beide onderzoeksprogramma's van harte en werkt hier graag aan mee. De investeringen die de afgelopen jaren zijn gedaan in de versterking van het bèta onderwijs- en onderzoek in Zeeland komen, inclusief het onderzoeksprogramma Deltavraagstukken Vlaanderen-Nederland, naar mening van de stuurgroep uitstekend tot zijn recht in het nieuwe DKC/DCC. De realisatie van het DKC/DCC is een bijzondere en complexe uitdaging. Een gezamenlijk beeld van de zes Founding Fathers (FF), over de uitvoering met betrekking tot de inhoud, voorwaarden, financiering en governance, is nodig om tot een gedragen en toekomstgericht plan te komen voor de oprichting van het DKC/DCC. Dat vraagt om een zorgvuldig proces dat tijd en ruimte nodig heeft.

Vervolgacties tweede halfjaar 2022

JRCZ

Onder verantwoordelijkheid HZ:

- Realiseren van de bouw van het JRCZ (HZ in afstemming met Campus Zeeland en gemeente Middelburg);
- Samen met partijen uit de triple helix de gezamenlijke ambitie van het Innovatiecluster Campus Zeeland en JRCZ invullen en verbinden aan maatschappelijke opgaven en casuïstiek vanuit het bedrijfsleven.

UCR Engineering

Onder verantwoordelijkheid UCR:

- De *business case Engineering* loopt door tot en met 2027. De jaren 2021-2027 staan vooral in het teken van uitbreiding van zowel het academisch personeel als het aantal studenten als het curriculum.
- Doorontwikkelen uitwerking van curriculum (cursussen, projecten, stages)

Voortgangsrapportage Campus Zeeland

Eerste halfjaar 2022

- Doorontwikkelen inrichten organisatie, werving en selectie van (wetenschappelijk) personeel, werving van studenten.
- Met partijen uit de triple helix de ambitie van UCR Engineering vormgeven en koppelen aan de maatschappelijke opgaven en casuïstiek van het bedrijfsleven.
- Uitwerken van het gehonoreerde CIMAT-project (gehonoreerde aanvraag binnen Interreg). De aanvraag zal begin 2023 worden ingediend.

Samenwerkingsplatform Deltavraagstukken

Onder verantwoordelijkheid van HZ (pervoerder), UGent & Campus Zeeland:

- Vaststellen thema's integrale casusstudies, destilleren projecten binnen de icoonprojecten inclusief funding.
- Samen met Nederlandse en Vlaamse partijen uit de quadruple helix de gezamenlijke ambitie van het Samenwerkingsplatform invullen en verbinden aan maatschappelijke opgaven en casuïstiek vanuit het bedrijfsleven.
- Vaststellen hoe het onderzoeksprogramma Deltavraagstukken Vlaanderen – Nederland ondergebracht kan worden in het Delta Kenniscentrum/Delta Climate Centre i.o.
- Organiseren bestuurlijk overleg Vlaanderen – Nederland t.a.v. gezamenlijk onderzoeksprogramma Deltavraagstukken / Top Vlaanderen – Nederland 2023

Delta Kenniscentrum/Delta Climate Centre

Onder regie van uitvoeringsregisseur Wind in de Zeilen (Siebe Riedstra):

- Opstellen van een gezamenlijk projectplan inclusief businesscase door de zes founding fathers (Scalda, HZ, UCR, NIOZ, UU en WUR). Het plan wordt uiterlijk op 1 december 2022 opgeleverd.
- Campus Zeeland denkt op constructieve wijze mee, waarbij kennis en ervaring worden gedeeld. Het onderzoeksprogramma van de Vlaams-Nederlandse samenwerking wordt afgestemd met de founding fathers en ondergebracht bij het DKC/DCC.

Betrokken partijen/gesprekspartners Bèta Campus

HZ, UCR, Scalda, NIOZ, WMR, Deltares, VLIZ, Ministeries: EZK, OCW, IenW, LNV, BZK, Zeeuwse gemeenten, OZO, Economic Board, Universiteit Gent, Universiteit Utrecht, Technische Universiteit Eindhoven, Projectgroep Economische Structuurversterking Zeeland, Bedrijven (waaronder Damen/Amels, DOW Chemicals, Eastman, Zeelandia), ZigZag, Rijkswaterstaat Zeeland, Waterschap Scheldestromen, Vlaams-Nederlandse Scheldecommissie, Deltacommissaris, NWO, NWA, Vertegenwoordiging Vlaamse regering, Universiteit Wageningen, TNO, Provincies Oost- en West-Vlaanderen, North Sea Port, KU Leuven/Brugge, Center of excellence Wind op Zee, Dutch Sustainable Development, Huis van de Techniek, Commandeur Solutions, Erasmus Medisch Centrum, Vlaamse Milieu Maatschappij, ZMf, VLAIO, SDR en Instituut Clingendael

Pijler 2 Kennis- en Innovatienetwerken

Doel:

Het ontwikkelen en versterken van Kennis- en Innovatienetwerken (K&I netwerken) van bedrijven, overheden en kennisinstellingen gericht op de zes kernsectoren van Campus Zeeland.

In de K&I netwerken werken bedrijven, overheden en kennisinstellingen samen om kennis te delen en innovaties te bevorderen. Kansen die het bedrijfsleven ziet en vragen waar bedrijven in de praktijk tegenaan lopen, vormen de basis voor gezamenlijke (onderzoeks)projecten en nieuwe opleidingen. Dat stimuleert vernieuwing. Door die triple-helix-netwerken kunnen bedrijven en kennisinstellingen gebruik maken van beschikbare regionale, nationale en Europese middelen (zoals de aanjaagmiddelen, OP Zuid, Interreg). Het initiatief voor deze netwerken ligt bij de samenwerkende partners; zij moeten de benodigde middelen voor een groot deel zelf opbrengen. De inspanningen vanuit Campus Zeeland richten zich op de versterking van het organiserend vermogen van de netwerken.

Tabel 3. Realisatie kennis- en innovatienetwerken 1 januari – 1 juli 2022

Activiteit	fase
Monitoring netwerken	Realisatie volgens planning
Stroomlijning regelingen K&I en Aanjaagmiddelen	Realisatie volgens planning
Netwerkbijeenkomst organiseren gericht op het delen van kennis en ervaring en het leggen van onderlinge verbindingen	Realisatie volgens planning
Aanjagen van vernieuwing	Realisatie volgens planning
Versterken van bestaande netwerken	Realisatie volgens planning
2 aanvragen behandelen	Realisatie volgens planning
2 aanvragen succesvol afronden	Realisatie volgens planning
Actief verbinden van K&I netwerken met de Bèta Campus	Gestart, maar nog niet afgerond
Communicatie over K&I Netwerken	Realisatie volgens planning

Realisatie tussen 1 januari en 1 juli 2022

Openstelling subsidieregeling Versterking Kennis- en Innovatienetwerken

Op 18 januari 2022 heeft Gedeputeerde Staten de subsidieregeling ‘versterking Kennis- en Innovatienetwerken’ vastgesteld voor de periode van 1 februari 2022 tot en met 1 juli 2022 opengesteld. De subsidie is uitsluitend bedoeld voor de versterking van het organiserend vermogen van de K&I netwerken.

Honoreren van twee ingediende aanvragen: de K&I netwerken FoodDelta Zeeland (agro/food) en fieldlab Zephyros (offshore wind).

De K&I subsidieaanvragen van de K&I netwerken Zeeland Connect, Kic/MPI en eHealth zijn vlak voor de zomer in behandeling genomen.

Er is een start met de voorbereiding voor de openstelling subsidieregeling ‘versterking Kennis- en Innovatienetwerken’. In het najaar van 2022 zal een voorstel aan het College voor Gedeputeerde Staten worden voorgelegd.

Evaluatie K&I netwerken

In deze periode is een begin gemaakt met de evaluatie van de K&I netwerken. Adviesbureau KplusV is gevraagd om inzicht te geven in de huidige stand van zaken t.a.v. de ontwikkeling van de Kennis & Innovatienetwerken, de impact van de netwerken op de regionale economische ontwikkeling en het effect van het beleid van Campus Zeeland op de groei van deze netwerken. Ook is gevraagd bouwstenen aan te leveren voor toekomstig beleid. In het najaar van 2022 levert KplusV hun rapport op.

Andere subsidies

Campus Zeeland is betrokken bij de opzet en uitvoering van de regeling Aanjaaggelden 2022. Ook is regelmatig overleg met het Europesteam van Provincie Zeeland over de mogelijkheden van Europese subsidies (waaronder OP Zuid, Interreg, JTF) voor de K&I netwerken en over hun strategische positie in het kader van de verschillende subsidieregelingen. (zie figuur 2 voor enkele projecten)

Bijeenkomsten

In deze periode is, zowel vanuit Campus Zeeland als vanuit Impuls Zeeland en Dockwize, vooral ingezet op het onderhouden van contacten met de programmamanagers van de K&I netwerken. In deze periode hebben K&I netwerken weer een aantal fysieke bijeenkomsten kunnen organiseren voor hun netwerk en andere belangstellenden.

Daarnaast zijn de netwerken doorgedaan met het organiseren van digitale bijeenkomsten waar bedrijven kennis en ervaring uitwisselen, bijvoorbeeld via interactieve innovatie sessies, vele webinars, online vragensessies Impuls Zeeland etc.

- Op 26 januari organiseerden Impuls en Campus Zeeland een bijeenkomst met de K&I netwerkmanagers. Centraal stonden de plannen en activiteiten van de netwerken voor 2022 en de mogelijke koppelingen tussen activiteiten en plannen met financieringsmogelijkheden van OP Zuid en andere subsidieprogramma's.
- Op 31 mei organiseerden Campus Zeeland, Dockwize en Impuls een bijeenkomst voor de K&I netwerkmanagers over de inhoud en de mogelijkheden van de Europese subsidieregelingen.

Enkele specialisten van het Europeat team van Provincie Zeeland waren aanwezig om voorlichting en advies te geven aan de netwerken.

Innovatie Campus Ontwikkeling

Dit half jaar is gestart met het verkennen van de mogelijkheid om Vlissingen/Middelburg te positioneren als een Innovatie Campus. In het najaar zal deze verkenning besproken worden met de relevante stakeholders.

Communicatie

Er is een vervolg gegeven aan een intensievere communicatie over de K&I netwerken. Zo zijn in deze periode voorbereidingen getroffen voor het maken van informatiefilmpjes over de K&I netwerken. Ook worden de nieuwsberichten van de K&I netwerken actief gedeeld via de Campus Zeeland kanalen.

Figuur 2. Enkele voorbeelden van Projecten van de K&I netwerken. Het overzicht is niet uitputtend, kijk voor een actueel overzicht op www.campuszeeland.nl.

Financiering uit aanjaaggelden, middelen Topsectoren en Europese programma's

K&I netwerk	Sector	Project
Fooddelta Zeeland	Agrofood & Seafood	Attracting young food professionals
		Slimme Peren
		Zeeuwse Quinoa-keten
Biobased Delta	Agrofood & Chemische Industrie	Chaplin- Ketensamenwerking voor biobased, CO2-reducerend afval
		Sugar Delta
		Biovoice
SDR	Industrie & maintenance	Hydrogen Hub
		Restwarmteproject
		Waterstofsymbiose
KicMPI	Industrie & maintenance	Corrosie Labs
		Circulaire maintenance
		IRI
		Smart Maintenance Labs
Schelde Safety Network	Industrie & maintenance	EUREKA
		KICIS
		PRIUS
Digital Health	Zorg	Digi Rehab
		CrossCare
Circulair Bouwen	Water & Energie	Bouw-mijn
		Materialenbank
Zeeuws Energieakkoord	Water & Energie	Regionale energiestrategie
Fieldlab Zephyros	Water & Energie	Airtub 1 & 2
		T-shore
Zeeland Connect	Havens & logistiek	Synchromodaal Transport
		Zero Emissie Transport
TUA/TOZ	Vrijtijdseconomie	Toeristisch informatiemanagement
		Project energietransitie
		Aanjaagprogramma toeristische ondernemers

Vervolgacties tweede halfjaar 2022

- Voorbereiden besluitvorming verlenging K&I-subsidieregeling 2023
- Evaluatie K&I netwerken door KplusV
- Stimuleren en (laten) ondersteunen van netwerken in het gebruik van de financieringsmogelijkheden vanuit aanjaagmiddelen (Zeeland in Stroomversnelling), OP Zuid en andere Europese subsidieprogramma's.
- Stimuleren projectopbouwend vermogen van de K&I netwerken
- Ondersteunen / stimuleren van de onderlinge samenwerking tussen de netwerken.
- Organiseren van enkele netwerkbijeenkomsten voor de programmamanagers van de K&I-netwerken.
- Intensiveren van de communicatie over en door de huidige K&I-netwerken en de toegevoegde waarde van Campus Zeeland.
- Actief verbinden van K&I-netwerken met de verschillende onderdelen van de Bèta Campus.
- Via de K&I-netwerken de relaties onderwijs-bedrijfsleven versterken: vertegenwoordigers van K&I-netwerken betrekken bij vraagstukken op het gebied van de aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt, sociale innovatie etc.
- Stimuleren van het positioneren van Vlissingen/Middelburg als Innovatie Campus.

Betrokken partijen

K&I-netwerken, HZ, Scalda, UCR, Zeeuwse bedrijven, brancheorganisaties, Zeeuwse gemeenten, Economic Board, Deskundigencommissie Zeeland in Stroomversnelling, Dockwize en Impuls Zeeland

Zeeuwse bedrijven

Hoe is het Zeeuwse bedrijfsleven aangesloten?

Een vraag die vaak gesteld wordt als Campus Zeeland ter sprake komt.

Bij alle pijlers spelen de Zeeuwse bedrijven een belangrijke rol. Campus Zeeland werkt 'vraag-gedreven' wat betekent dat bij alle programma's, projecten, activiteiten die door Campus Zeeland ondersteund worden het bedrijfsleven betrokken is. Ook in de stuurgroep en het communicatieoverleg zijn vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven betrokken.

Bij de kennis- en innovatienetwerken zijn inmiddels zo'n 300 bedrijven direct aangesloten en bereiken de netwerken een veelvoud aan bedrijven via hun activiteiten en projecten. Het grotere netwerk van de K&I netwerken bestaat uit zo'n 4000 bedrijven in Zeeland, omliggende regio's en Vlaanderen. Ook doen bedrijven mee in een onderzoeks- of onderwijsprogramma (zoals bij het Groen Onderwijs) of zijn betrokken bij het opzetten van het Joint Research Center Zeeland en de onderzoeksprogramma's van UCR Engineering en het Samenwerkingsplatform Deltavraagstukken Vlaanderen-Nederland.

De rol die bedrijven oppakken is divers. Bij bijna alle K&I netwerken nemen bedrijven deel aan de governance van het netwerk. Zodoende hebben zij een belangrijke stem in het opstellen van de strategische meerjarenagenda van de netwerken. Bedrijven participeren actief in de projecten en activiteiten van de K&I netwerken. Een toenemend aantal bedrijven draagt ook financieel bij aan het organiserend vermogen van het K&I netwerk en daarnaast aan de financiering van de verschillende projecten.

Ook bij de realisatie van alle fases van de Bètacampus worden vraagstukken vanuit het bedrijfsleven opgehaald. HZ University of Applied Sciences, Scaldia en UCR bereiken vele bedrijven bij de opzet en uitvoering van onderwijs, onderzoek en projecten. Via stages, praktijkopdrachten, projecten en onderzoeksopdrachten is de betrokkenheid van vele bedrijven groot. Een goed voorbeeld van een initiatief dat gerealiseerd is door de samenwerking tussen beroepsonderwijs, bedrijfsleven en overheid is het Centrum voor Toptechniek. Ook in het project Winddock en in de KAAP zijn bedrijven actief betrokken. Bij de ontwikkeling en uitvoering van de verschillende praktijkroutes werken kennisinstellingen nauw samen met het bedrijfsleven. De verwachting is dat bedrijven ook nauw betrokken zullen worden bij het nieuwe Delta Kenniscentrum.

Impuls Zeeland en Dockwize zijn de instanties die hun expertise inzetten om niet alleen het uitstekende vestigingsklimaat in Zeeland uit te dragen maar ook om de kennis- en onderwijsinfrastructuur te versterken. In opdracht van Campus Zeeland werken zij actief aan het linken van individuele bedrijven aan de verschillende pijlers van Campus Zeeland. Zo werd in 2021 de Coffeebreak van Dockwize ook ingezet voor de pijlers van Campus Zeeland.

Het belang van het vraaggestuurd karakter – de vraag van het bedrijfsleven staat centraal - van Campus Zeeland wordt door alle betrokken partners onderschreven. Dit aspect is bovendien een belangrijke voorwaarde die Campus Zeeland hanteert in al haar subsidiebijdragen. Deze vraaggestuurdheid is niet vrijblijvend. Een actieve inbreng en betrokkenheid vraagt ook om financieel commitment van alle partijen uit de triple helix. In goed overleg met alle partners werkt Campus Zeeland deze ambitie de komende jaren uit.

Pijler 3 Versterken onderwijs- en kennisinfrastructuur

Doel:

In deze derde pijler ligt het accent op de instandhouding en versterking van een goede en adequate Zeeuwse onderwijs- en kennisinfrastructuur. Goed onderwijs, van basisschool tot universiteit, is de basis voor een vitale Zeeuwse economie. Vanuit Campus Zeeland wordt daarom steeds naar nieuwe samenwerkingen gezocht om het onderwijs en onderzoek verder te ontwikkelen. Dat gebeurt in goede samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven. Er is een nauwe relatie met de leefbaarheidsagenda: onderwijs is een belangrijke voorziening voor de Zeeuwen.

Tabel 4. Realisatie Versterken onderwijs- en kennisinfrastructuur 1 januari - 1 juli 2022

Activiteit	fase
Toekomst VO scholen Zeeuws-Vlaanderen	Realisatie volgens planning
Internationalisering van het primair onderwijs	Gestart, maar nog niet afgerond
RIAS	Realisatie volgens planning
Zorghuis van de Toekomst	Realisatie volgens planning
Nacelle	Afgerond
Internationalisering van stages	Gestart, maar nog niet afgerond

Realisatie tussen 1 januari en 30 juni 2022

Transitie VO scholen Zeeuws-Vlaanderen

De eerste periode van het Transitiearrangement VO Zeeuws-Vlaanderen loopt van medio 2018 tot 1 augustus 2022. Eind 2020 hebben verschillende evaluatiegesprekken plaatsgevonden tussen een extern aangesteld adviesbureau en de bestuurders die betrokken zijn bij het Transitieplan. Hiervoor zijn twee rapporten opgeleverd in 2021. Met het eind van het arrangement in zicht heeft de eerste helft van 2022 vooral in het licht gestaan van 'hoe nu verder'.

Een begeleidingscommissie met daarin vertegenwoordiging uit de verschillende betrokken partijen is meerdere malen bijeen gekomen. Op 23 mei bezocht minister Wiersma diverse onderwijsinstellingen in Zeeland, waaronder ook VO Zeeuws-Vlaanderen. De stand van zaken van het Transitieplan van VO Zeeuws-Vlaanderen en wat tot nu al allemaal samen gerealiseerd is passeerden de revue tijdens een werklunch met de gedeputeerde en Zeeuws-Vlaamse wethouders. Uit al deze bijeenkomsten en gesprekken is een concept-Besluitenlijst voor een nieuw transitiearrangement voortgekomen welke tijdens het bestuurlijk overleg in juni is vastgesteld en in de tweede helft van 2022 aan de Colleges zal worden voorgelegd ter besluitvorming.

Voortgangsrapportage Campus Zeeland Eerste halfjaar 2022

Internationaal onderwijs

In de eerste helft van 2022 zijn er opnieuw stappen gezet in het onderzoek naar een mogelijk Zeeuws aanbod op gebied van internationaal onderwijs. Wat de betrokken partijen beogen is het creëren van een internationaal georiënteerd aanbod, wat is afgestemd op leerlingen van 2 tot 18 jaar. De vraag die er nu vooral ligt is waar deze leerlingen kunnen starten en in welke taal of talen dat extra aanbod moet zijn. Daarnaast speelt de vraag of er ook ruimte is voor Nederlandstalige kinderen om aan te sluiten bij dit internationaal georiënteerde aanbod. Er is behoefte aan onderzoek bij de ouders van de doelgroepkinderen. Om dit op een effectieve manier te aan te pakken, wordt in de tweede helft van 2022 een bijeenkomst georganiseerd met en voor deze doelgroep.

RIAS (Roosevelt Institute for American Studies)

2022 is voor RIAS begonnen met een aantal belangrijke personele wijzigingen. Zo is er een postdoctorale wetenschapper aangesteld die onderzoek doet naar een 'delta-thema' in transatlantisch perspectief en er is een Program Coordinator aangesteld om de vele RIAS activiteiten te organiseren en begeleiding te bieden aan de nieuwe PhD onderzoekers.

Een greep uit de activiteiten die in de eerste helft van 2022 hebben plaatsgevonden zijn een webinar "Environmental History" in samenwerking met de Universiteit van Londen, een lezing over "History, Culture & Critical moments in International Diplomacy" door de Ambassadeur van de Verenigde Staten in Nederland, de Keti Koti dialoogtafel; onderdeel van de jaarlijkse herdenking van de afschaffing van de Nederlandse slavernij en het 40-jarig jubileum van de uitreiking van de Four Freedoms Awards.

Zorghuis van de Toekomst

Om zorg voor alle inwoners van Zeeuws-Vlaanderen toegankelijk te houden zijn er voldoende en goed opgeleide professionals nodig. Om tekorten op de arbeidsmarkt tegen te gaan is het van belang dat organisaties hun krachten bundelen om tot een regionale aanpak voor arbeidsmarktproblematiek te komen. Het Zorghuis van de Toekomst dient als omgeving om in gezamenlijkheid ervoor te zorgen dat ook in de toekomst goede zorg in Zeeuws-Vlaanderen toegankelijk blijft en dat in de regio de (toekomstige) zorgmedewerker kan worden opgeleid en bij- of nageschoold kan worden.

In de praktijk betekent dit dat het Zorghuis van de Toekomst een fysieke ontmoetingsplek voor iedereen met zorg gerelateerde betrekkingen is; zorgmedewerkers, zorgaanbieders, zorgvragers, mantelzorgers, zorg en welzijn leerlingen/studenten, en andere geïnteresseerden. Samen zorgen zij ervoor dat mensen die kiezen voor een zorg en welzijn gerelateerd beroep goed opgeleide professionals worden en blijven. Daarnaast heeft het Zorghuis van de Toekomst de functie om als innovatie hub studenten en professionals aan te trekken naar de regio (en in een zorg en welzijn gerelateerd beroep).

Er is in 2022 begonnen met de ontwikkeling van een conceptprogramma doorlopende leerlijn en business case. In april en mei hebben workshops plaatsgevonden met een externe partij voor het opstellen van het programma van eisen voor de business case. Voor het ontwikkelen van het programma voor de doorlopende leerlijn hebben werksessies plaatsgevonden tussen oktober 2021 en april 2022. In mei vond een inhoudelijke werksessie met de onderwijspartners plaats waar een eerste conceptprogramma uit voort moest komen. Echter, door het online moeten doorvoeren van de werksessies (i.v.m. corona maatregelen), is de inhoudelijke input voor zowel het

Voortgangsrapportage Campus Zeeland

Eerste halfjaar 2022

onderwijsprogramma als de business case nog niet toereikend genoeg om de kwalitatief gewenste producten op te leveren. Hier zullen de komende periode extra sessies voor ingepland worden.

Nacelle

Fieldlab Zephyros heeft in 2021 zowel turbinebladen als een gondel (nacelle) van een turbine weten te bemachtigen en voor onderwijs en onderzoek opgesteld in de KAAP in Vlissingen. Een unieke kans, aangezien er zowel nationaal als internationaal geen nacelles vrij toegankelijk zijn voor onderwijsdoeleinden.

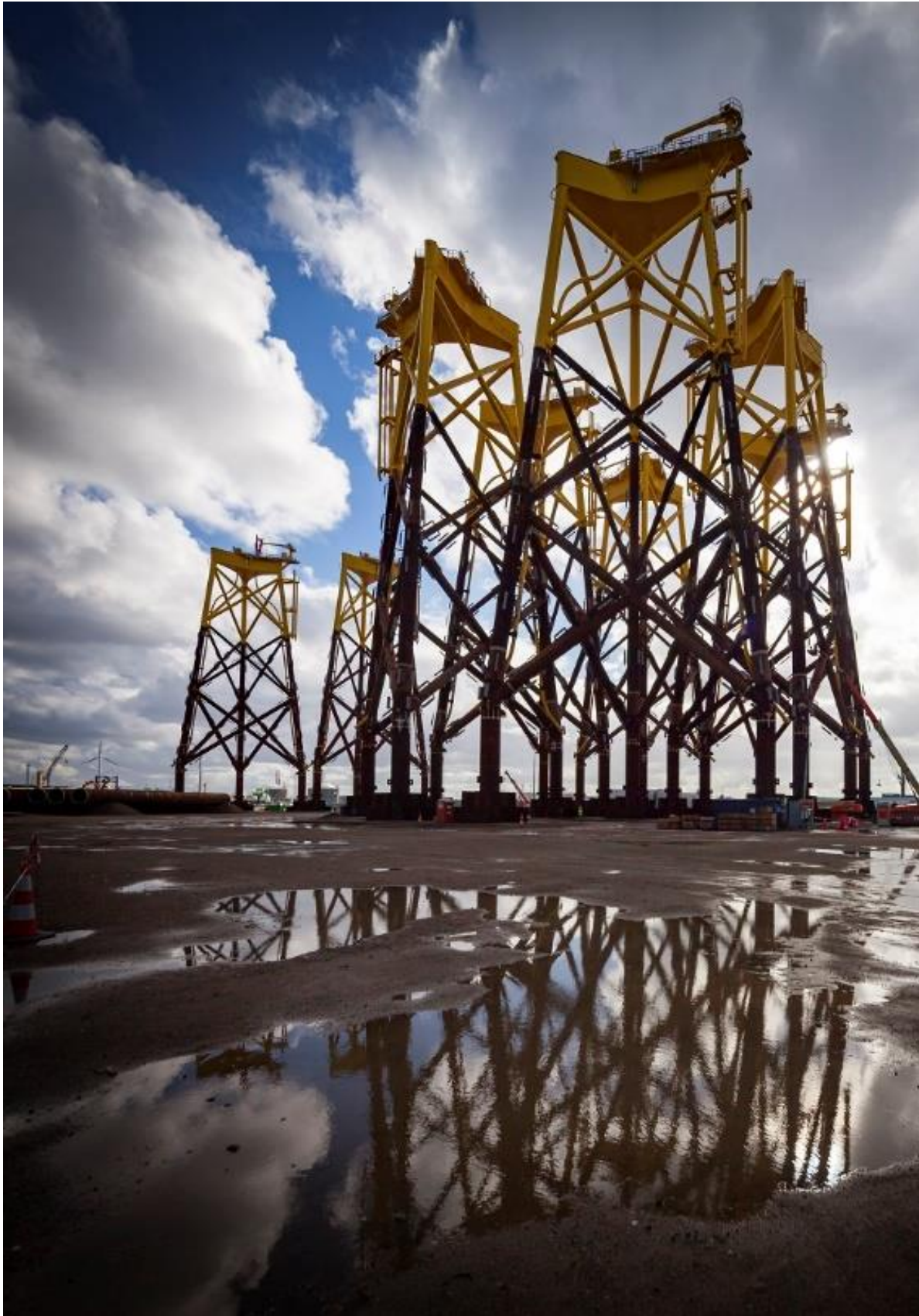
Begin 2022 is deze gondel her-opgesteld en in bedrijf gesteld om hem inzetbaar te maken voor onderwijs en innovatie. In april vond het officiële Go-live event plaats, waarbij verschillende presentaties werden gegeven. Onderwerpen zoals robotisering van inspectie en onderhoud in de nacelle, maar ook informatie over de werking hiervan en mogelijke praktijkopdrachten, trainingen en excursies voor studenten kwamen aan bod. Genodigden waren enthousiast over de mogelijkheid om de nacelle binnenin te bekijken.

Internationalisering van stages

Campus Zeeland is gevraagd om samen met het Aanvalsteam Arbeidsmarkt mee te werken aan de realisatie van een plan om internationale studenten naar Zeeland te halen voor een stage en hen te verleiden voor een baan in Zeeland te kiezen (evt. met zicht op vervolgopleiding) en zodoende voor een langere periode aan de Zeeuwse arbeidsmarkt te binden. Ondanks diverse gesprekken met stakeholders en een goedbezochte themabijeenkomst met als onderwerp "Het belang van internationalisering en Samenwerking met de drie O's" is het nog niet gelukt het plan verder te concretiseren. Gesprekken hierover zijn nog steeds gaande.

Vervolgacties tweede halfjaar 2022

- Goede aansluiting onderwijs op Zeeuws DNA; stimuleren en volgen van ontwikkelingen rondom de Hybride-docent en praktijkleerroutes (mbo/hbo) (Techniek, Hospitality, Zorg en Groen).
- Versterken Zeeuwse onderwijsinfrastructuur; stimuleren en ondersteunen doorgaande ontwikkellijnen po-vo-mbo-hbo-wo.
- Volgen en waar nodig faciliteren van transitieproces VO Zeeuws-Vlaanderen.
- Overleg Internationaal Onderwijs. Samen met team Arbeidsmarkt volgen en eventueel faciliteren ontwikkelingen rondom Zorghuis van de Toekomst
- Ontwikkelingen rondom de Nacelle/KAAP volgen en indien aan de orde agenderen/faciliteren van doorontwikkeling.
- Samen met team Arbeidsmarkt en betrokken partners werken aan plan Internationalisering van stages.

Communicatie Campus Zeeland

De communicatie van Campus Zeeland wordt verzorgd door de werkgroep Campus Zeeland die bestaat uit de communicatieadviseurs van de betrokken partijen.

Realisatie tussen 1 januari en 1 juli 2022

Werkgroep Communicatie

De werkgroep communicatie Campus Zeeland kwam elke zes weken online (en eenmaal fysiek) bijeen om gezamenlijke communicatiemomenten, -uitingen en -middelen te bespreken.

Website

De [website van Campus Zeeland](#) is in het afgelopen halfjaar door een kleine 4000 mensen bezocht, bij het uitkomen van de nieuwsflitsen is er steeds een piek in het websitebezoek. Het Vlaams-Nederlands onderzoeksprogramma (bètacampus), de evenementenpagina en nieuwsberichten over nieuwe lectoren kregen de meeste aandacht op de website.

Coffeebreaks

In samenwerking met Dockwize zijn in 2021 Coffeebreaks georganiseerd. Het concept is door Dockwize ontwikkeld en omvat een online ontmoeting met bedrijfsleven, onderwijs, K&I-netwerken en overheden. Zij het nog op bescheiden schaal is het doel om op deze manier ondernemers te ontmoeten bereikt. Het organiseren en opvolgen is echter ook zeer arbeidsintensief, waardoor er in 2022 nog geen nieuwe coffeebreaks zijn georganiseerd.

Sociale media

De LinkedInpagina wordt regelmatig voorzien van berichten van de partners van Campus Zeeland zelf, of van berichten die interessant zijn voor onze partners en volgers. De LinkedInpagina heeft inmiddels 642 volgers (peildatum 30 juni 2022). De LinkedInpagina genereert daarnaast websitebezoek.

Nieuwsbrief

Door regelmatig (kortere) nieuwsflitsen te versturen, wordt de aandacht voor Campus Zeeland vastgehouden. Er zijn vier nieuwsflitsen uitgebracht. Gemiddeld leest ruim 45% van de ca. 550 abonnees de nieuwsflits.

Vervolgacties 2e halfjaar 2022

- Up-to-date houden en beheren van website en LinkedInpagina.
- Uitbrengen van de Campus Zeeland nieuwsflits.
- Organiseren van bijeenkomsten.
- Ervoor zorgdragen dat partners en K&I netwerken input leveren voor communicatiekanalen van Campus Zeeland en de rol van Campus Zeeland in hun eigen communicatie meenemen.
- Delen van succesverhalen van partners en Campus Zeelandprojecten.
- Communicatieoverleggen (6-wekelijks).

Betrokken partijen

- Provincie Zeeland (voorzitter), Secretaris Stuurgroep Campus Zeeland, Scalda, Hoornbeeck College, HZ, UCR, Zeeuwse gemeenten: Middelburg, Vlissingen, Terneuzen en Goes, Dockwize, Impuls, HZ Nexus, VNO-NCW

Governance Campus Zeeland

De ambities van de drie afzonderlijke pijlers van Campus Zeeland worden gerealiseerd door de (bij lange na niet volledige) lijst van betrokken partijen waaronder: kennisinstellingen, bedrijven, overheden en organisaties.

Stuurgroep

In de Stuurgroep Campus Zeeland worden de hoofdlijnen van de activiteiten en werkzaamheden van Campus Zeeland besproken. De Stuurgroep Campus Zeeland heeft vooral een coördinerende en verbindende rol, met name gericht op het verbeteren van de samenwerking tussen de kennisinstellingen in (én buiten) Zeeland en om het Rijk inhoudelijk- en financieel te verbinden aan de versterking van kennisinfrastructuur in Zeeland. De Stuurgroep is geen eigenaar van die vraagstukken en instituten, maar probeert de eerstverantwoordelijken te stimuleren (regie, afstemming, verbinden, lobby, faciliteren).

Achterbanoverleg

Het Achterbanoverleg bestaat uit vertegenwoordigers van de Zeeuwse kennisinstellingen, ondernemers, Impuls Zeeland, Provincie Zeeland, gemeenten en de secretaris Campus Zeeland. De regelmatige contacten en het intensieve overleg rond onder meer het Delta Kenniscentrum i.o. (met o.m. de leden van het achterbanoverleg) was reden dat het Achterbanoverleg de afgelopen periode niet heeft plaatsgevonden.

Communicatieoverleg

De werkgroep communicatie, bestaande uit communicatieadviseurs van UCR, HZ, Scalda, Hoornbeek, Provincie, VNO/NCW, de grote gemeenten, Impuls, Dockwize en HZ Nexus, komt eens in de zes weken bijeen om gezamenlijke communicatieboodschappen, -uitingen en -momenten te bespreken.

Samenwerkingsverbanden: Economic board, OZO

Er vindt een goede afstemming plaats met de Economic Board Zeeland en OZO. Duurzame versterking van de economische structuur van Zeeland hangt nauw samen met het behoud en versterking van de kennis- en onderwijsinfrastructuur in Zeeland. Enkele leden van de Stuurgroep Campus Zeeland zijn tevens lid van de Economic Board Zeeland en vice versa. Met en via OZO wordt gewerkt aan de verdere verbinding van alle Zeeuwse gemeenten met Campus Zeeland zowel ten aanzien van de agendering als ten aanzien van de samenwerking.

Samenstelling Stuurgroep

Harry van der Maas - Overheden/ voorzitter
Ton Brandenburg – Kennisinstellingen
Harald Bergmann – Overheden
Gerard van Harten - Zeeuwse werkgevers
Toine Poppelaars – Onderwijsinstellingen
René Smit - Zeeuwse werkgevers

Colofon

**Dit is een uitgave van Campus
Zeeland
september 2022**

Fotografie

Campus Zeeland

HZ

Scalda

KAAP

KicMPi

Techniekbeeldbank

Beeldenbank Provincie Zeeland
(<https://beeldbank.zeeland.nl>)

Opmaak

Campus Zeeland

info@campuszeeland.nl

[website van Campus Zeeland](#)

[LinkedInpagina Campus Zeeland](#)

Bijlage 1 Agenda Campus Zeeland 2022-2024

Agenda Campus Zeeland 2022 – 2024

Intro

De evaluatie Campus Zeeland (CZ) is in de zomer 2021 uitgevoerd door Berenschot (Quick Scan Evaluatie, 14 september 2021). Op basis van de evaluatie en eerdere gesprekken met de bij CZ betrokken bestuurders en hun medewerkers heeft Buck Consultants International (BCI) het advies 'Nieuwe accenten in Agenda Campus Zeeland' opgesteld (22 november 2021). Dit alles is input geweest voor de Concept Agenda Campus Zeeland 2022 – 2024 van de stuurgroep CZ (zie ook bijlage 1: hoofdpunten gesprekken betrokken bestuurders en medewerkers – evaluatie Berenschot – Advies BCI)

Ambitie van CZ is om de innovatiekracht van Zeeland te vergroten en te zorgen voor een toekomstbestendige economie waarin jonge, goed opgeleide mensen het bedrijfsleven versterken. CZ bundelt de krachten voor een sterke koppeling tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven, een aantrekkelijk studieklimaat en goed onderwijs met doorlopende lijnen van primair tot wetenschappelijk onderwijs.

Hoofdpijnen Agenda Campus Zeeland 2022 – 2024

In de Agenda Campus Zeeland 2022 – 2024 heeft de stuurgroep de ambities per pijler geconcretiseerd in de doelstelling voor over drie jaar. Het Jaarplan met concrete activiteiten wordt daarvan jaarlijks afgeleid.

De kracht van CZ is de combinatie van strategisch denken, de wil om partijen te verbinden, samen te werken, trends en feiten zichtbaar te maken en (met andere partijen) zorg te dragen voor de uitvoering en procesondersteuning. Met deze instrumenten heeft CZ enerzijds een herkenbare en eigenstandige positie in het totale speelveld van advisering (strategisch en tactisch) en is zij anderzijds complementair en versterkend aan andere overlegorganen in de provincie, zoals de Economic Board, Cultural Board, OZO, Zeeuwse Werkkamer, Aanvalsteam Arbeidsmarkt, Dockwize en Impuls Zeeland. CZ is van alle Zeeuwen en draagt bij aan het totaal van een 'innovatieve, aantrekkelijke en welvarende provincie'.

De ambitie van CZ blijft onverminderd gericht op het vergroten van de innovatiekracht van Zeeland en te zorgen voor een toekomstbestendige economie waarin jonge, goed opgeleide mensen het bedrijfsleven versterken. Hiertoe bundelt CZ de krachten voor een sterke koppeling tussen onderwijs, onderzoek en het bedrijfsleven; goed onderwijs met doorlopende lijnen van primair tot wetenschappelijk onderwijs en een aantrekkelijk studieklimaat.

CZ positioneert zich als 'critical friend' met het doel om de onderwijs- en kennisinfrastructuur in Zeeland te versterken ten faveure van de Zeeuwse economie en leefbaarheid.

De komende drie jaar zet CZ in op verbinding, versterking en versnelling binnen de drie pijlers kaders van CZ.

Pijler 1. De Bèta Campus

Doel Bèta Campus: *Campus Zeeland draagt bij aan de vervolmaking en versterking van de Bèta Campus / het Delta Kenniscentrum (DKC) door te signaleren, agenderen, verbinden, organiseren en faciliteren van trends en/of ontwikkelingen en door de Bèta Campus / DKC te verbinden met het ecosysteem.*

De eerste pijler is in de periode 2015-2021 stevig ontwikkeld. De uitvoering van de deelonderwerpen ligt nu bij de verantwoordelijke instellingen. De rol van CZ zal zich voor dit onderdeel in de komende periode richten op stimuleren en aanjagen waar nodig, advisering en monitoring van de eerder geformuleerde doelstellingen. Het JRCZ, het Engineering department UCR en de Groene Delta zijn de verantwoordelijkheid van de betrokken kennisinstellingen. Het onderzoeksprogramma met Vlaanderen op het gebied van Deltavraagstukken en de invulling van de icoonprojecten (waterkerende landschappen, circulaire procesindustrie in de North Sea Port Regio en meervoudig gebruik van windparken op zee) wordt nu concreet ingevuld. Voorstel van de Stuurgroep CZ is om de aansturing en verantwoordelijkheid van deze onderzoeksagenda te beleggen bij het DKC, met de kanttekening dat er garanties zijn over een adequate en degelijke uitvoering. CZ vindt het van belang te investeren in de verbinding van het Delta Kenniscentrum met het Zeeuwse bedrijfsleven (en visa versa) en tegelijkertijd aansluiting te zoeken met landelijke en grensoverschrijdende initiatieven. CZ ziet in het verbinden een belangrijke rol die onder andere via de Kennis & Innovatie netwerken tot stand komen. CZ zal daarbij tevens een stimulerende, verbindende en faciliterende rol blijven spelen in de ontwikkeling van een aantrekkelijk, aansprekend stedelijk gebied 'een Innovatiedistrict Zeeland' (vergelijkbaar met initiatieven als Brainport en in Rotterdam en Den Haag).

Techniekonderwijs

Pijler 2. Kennis en Innovatie Netwerken (K&I netwerken)

Doel K&I netwerken: *Bevorderen van de (door)ontwikkeling van het kennis & innovatie ecosysteem in Zeeland*

De kern van de K&I netwerken is de vraag-gedreven verbinding tussen onderzoek/onderwijs en het bedrijfsleven. De komende jaren wil CZ blijven investeren in verdieping, en versteviging van de K&I netwerken die de afgelopen jaren zijn opgezet. Cross-sectorale thema's zoals digitalisering, energietransitie en robotisering bieden volop kansen. Voor projecten binnen de K&I netwerken zijn vaak ook ontwikkel- test- en demofaciliteiten nodig. Bij die zoektocht wil CZ graag een rol vervullen: adviserend, verbindend en stimulerend in goede afstemming met het Delta Kenniscentrum en de Kenniswerf/Dockwize waar een aantal van deze faciliteiten ondergebracht zullen worden. Ook wil CZ een adviserende en stimulerende rol vervullen als het gaat om de versterking van het projectopbouwend vermogen van de K&I netwerken. Mogelijk wordt het huidige aantal van 10 netwerken nog op bescheiden wijze uitgebreid.

De Deskundigencommissie van de Economic Board Zeeland (EBZ) brengt over elk K&I-subsidieverzoek dat CZ krijgt advies uit. Om het belang van de K&I netwerken in het Zeeuwse (kennis)ecosysteem verder te versterken ligt het voor de hand dat zowel CZ als de EB nauw betrokken zijn bij de (door)ontwikkeling van de K&I netwerken. Zij hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de samenwerking op strategisch niveau te stimuleren, te signaleren en te verbinden en de opbrengsten te monitoren. De praktische uitvoering zal conform de huidige situatie belegd worden bij Impuls en Dockwize. Zo ontstaat een elkaar versterkende aansturing vanuit EB en CZ. Na twee jaar zal deze opzet geëvalueerd worden met de ambitie om de K&I netwerken, inclusief regeling met de kanttekening dat er garanties zijn over een adequate en degelijke uitvoering, te borgen bij de EB/Dockwize/Impuls.

Pijler 3. Onderwijs- en Kennisinfrastructuur

Doel Onderwijs- en Kennisinfrastructuur: *Realiseren van een sterke Zeeuwse onderwijs- en kennisinfrastructuur op alle niveaus. Campus Zeeland ondersteunt de kennisinstellingen in de strategie voor de komende jaren door verbindingen te leggen en expertise beschikbaar te stellen, door te verstevigen en zo nodig uit te breiden van hetgeen er is (kwalitatief sterk PO en VO, groen onderwijs, internationalisering e.d.); door zwakke plekken te duiden en te versterken.*

De derde pijler van CZ zal vanuit de Zeeuwse opgaven (economisch en maatschappelijk gedreven) in de komende drie jaar prominenter dan voorheen worden ingevuld, in goed overleg en afstemming met het onderwijsveld zelf en aanpalende velden zoals rondom de arbeidsmarkt.. Ook hier geldt de rol van CZ als ‘denktank’, verbinder en waar nodig als ondersteuner. Goed onderwijs, van basisschool tot universiteit is het fundament voor een vitale Zeeuwse economie. De cijfers lijken op het eerste oog gunstig. Zeeland kent een lage werkloosheid, maar tegelijkertijd is er sprake van een tekort aan arbeidskrachten op specifieke gebieden: incidenteel voor de vrijetijdseconomie en de landbouw en structureel voor zorg, industrie & maintenance, onderwijs. Zorgelijk is dat het aantal leerlingen in VO en MBO de komende jaren afneemt; het aantal studenten HBO-WO groeit intussen. Het is van groot belang (eigen) talent aan Zeeland te binden. Dat vergt een gerichte, opgave gestuurde aanpak voor versterking van economie, arbeidsmarkt, leefbaarheid en vestigingsklimaat.

De afgelopen jaren heeft CZ aangetoond dat bovenregionaal denken, (triple helix)krachten bundelen, innovatieve oplossingen zoeken en -vinden sleutels zijn voor succes. Initiatieven zoals het ‘Living lab Schouwen Duiveland’ en de Rusthoeve op Noord Beveland laten zien wat bovenlokale en bovenregionale samenwerking met kennisinstellingen, overheden en bedrijven kan opleveren. Onderzoek, gekoppeld aan onderwijs hoeft niet eenzijdig verbonden te zijn met de kenniscentra in de stad, maar kan ook gedijen -afhankelijk van het thema- in een rurale omgeving. Zeeland is meer dan Walcheren, Goes of Terneuzen. Ook het onderwijsaanbod en omgevingsfactoren in Zeeuws Vlaanderen blijven aandacht vragen. Zeker in het licht van mogelijke grensoverschrijdende samenwerking, zowel over de provinciegrenzen heen als in de richting Vlaanderen. CZ wil

Voortgangsrapportage Campus Zeeland

Eerste halfjaar 2022

deze en ontwikkelingen als Digitalisering (digitale werkplaats), Energietransitie, Robotisering (die ook bij de K&I netwerken aandacht krijgen), Hybridisering en Internationaal po- vo onderwijs, Phd-infrastructuur, Recht en Zorg in relatie tot Onderwijs en Kennisinfrastructuur onderzoeken, stimuleren, faciliteren ondersteunen en verder brengen. Het is van groot belang om in goed overleg met betrokken partijen concrete doelen te formuleren.

Bijlage 2 Evaluatierapport Berenschot

Quickscan evaluatie Campus Zeeland

66071 – Intern vertrouwelijk

14 september 2021

Berenschot

Quickscan evaluatie Campus Zeeland

Saraï Sapulete

Dennis van der Heijden

14 september 2021

Inhoudsopgave

1. Inleiding
  - 1.1 Aanleiding
  - 1.2 Vraagstelling
  - 1.3 Methoden
  - 1.4 Evaluatiekader
2. Achtergrond Campus Zeeland
  - 2.1 Uitgangspunten Campus Zeeland
  - 2.2 Directe investeringen Provincie Zeeland
3. Resultaten Campus Zeeland
  - 3.1 Resultaten Bèta Campus
  - 3.2 Resultaten K&I
  - 3.3 Resultaten O&O
4. Conclusies

Bijlage 1: Geraadpleegde bronnen

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Sinds 2016 is stevig ingezet om de ambities van Campus Zeeland te realiseren. De functie van Campus Zeeland kan omschreven worden als aanjager van triple helix samenwerkingen en projecten om middels de kennisinfrastructuur de Zeeuwse economie en leefbaarheid te versterken.

Na het rapport Zeeland in Stroomversnelling van de commissie Balkenende en de Regiodeals heeft dit nog een extra impuls gekregen. Met behulp van middelen van het Rijk, Provincie en de betrokken partners is de kennisinfrastructuur in Zeeland uitgebreid met onder andere een Bèta Campus, Kennis & Innovatienetwerken (K&I-netwerken) en versteviging van onderwijs en onderzoek. De inspanningen in Zeeland om de kennisinfrastructuur te versterken blijven onverminderd, zowel door Campus Zeeland als door andere initiatieven.

Het is daarom ook in onze ogen een gepast moment het effect van Campus Zeeland te evalueren. De provincie Zeeland heeft Berenschot gevraagd om een validatie/evaluatie uit te voeren om in kaart te brengen welke resultaten (inhoudelijk effect en financiële impact/multiplier effect) reeds zichtbaar zijn en waar Campus Zeeland nog meer op kan inzetten.

1.2 Vraagstelling

U vraagt om een korte evaluatie van het effect dat Campus Zeeland heeft gehad op de kennisinfrastructuur van Zeeland. Het gaat hierbij om directe uitkomsten en indirecte uitkomsten. Wij onderscheiden daarom de niveaus output (directe resultaten) en outcome (indirecte resultaten). Op dit moment is er vooral iets te zeggen over of de activiteiten tot de gewenste outputs hebben geleid. Daarnaast gaan we in op de indirecte resultaten die tot nu toe behaald zijn. Het is met name van belang dat overzichtelijk op een rij wordt gezet welke resultaten behaald zijn qua inhoud en welke effecten daarvan af te leiden zijn. Wij hebben in onderstaande tabel de onderzoeksvragen ingedeeld naar output- en outcome-factoren.

Tabel 1. Onderzoeksvragen naar niveau van resultaat

	Output	Outcome
Welke concrete resultaten heeft het programma behaald	X	
Welke samenwerkingen zijn tot stand gekomen dankzij CZ	X	
Welke voorzieningen zijn voor Zeeland behouden	X	
Welke voorzieningen zijn (of worden in de nabije toekomst) er dankzij het programma gerealiseerd	X	
Directe investeringen (zowel provinciaal als rijksmiddelen)	X	
Indirect resultaat (multiplier effect): valt hier in het algemeen iets over te zeggen?		X

Deze onderzoeksvragen zijn beantwoord voor alle drie de lijnen van Campus Zeeland: Bèta Campus, Kennis & Innovatienetwerken en Onderwijs & Onderzoek.

1.3 Methoden

Wij beantwoorden de onderzoeksvragen op basis van documentstudie. Een overzicht van de bestudeerde documenten is te vinden in Bijlage 1. Daarnaast hebben wij een drietal gesprekken gevoerd met betrokkenen bij het programma, namelijk:

1. Harry van der Maas – Voorzitter Stuurgroep Campus Zeeland
2. Matthijs Lugtenburg – Voormalig directeur Dockwize
3. Adri de Buck – Voormalig voorzitter CvB HZ University of Applied Sciences

Tevens hebben we diverse gesprekken gevoerd met de begeleidingscommissie van dit onderzoek, met daarin Margriet van Groeningen (programmamanager), Wilma Boonstra (projectleider kennis- en innovatienetwerken) en Ton Brandenburg (secretaris stuurgroep vanuit kennisinstellingen).

Deze evaluatie heeft het karakter van een quickscan, omdat wij op basis van aangeleverde documenten en een aantal gesprekken, een beeld schetsen van de opbrengsten van Campus Zeeland. De omvang en timing (in de zomerperiode) van deze opdracht laten beperkt ruimte voor een diepgravende evaluatie over de toegevoegde waarde van Zeeland. Deze evaluatie gaat dan ook nadrukkelijk in op de opbrengsten van het programma tot nu toe. Hoewel de Provincie Zeeland een stimulerende en faciliterende rol vervult binnen Campus Zeeland zijn de resultaten in alle gevallen uitkomst van het samenspel en de samenwerking van de betrokken triple helix partijen. In de evaluatie is een indicatie van de financiële bijdrage van de partners opgenomen.

In een vervolgoopdracht wordt aandacht besteed aan de doorontwikkeling van Campus Zeeland.

1.4 Evaluatiekader

Om te toetsen of het beleid doelmatig is, kijken we naar de relatie tussen input en output, oftewel de relatie tussen de effecten van het beleid en de kosten van het beleid. Om te toetsen of het beleid doeltreffend is, kijken we naar de relatie tussen doelstelling en resultaat/outcome, oftewel naar de mate waarin de beleidsdoelstelling dankzij de inzet van de onderzochte beleidsinstrumenten wordt gerealiseerd.

Om deze relaties inzichtelijk te maken, maken wij gebruik van een evaluatiekader. Deze stap is een belangrijke in de evaluatie, omdat het de verandertheorie schetst van Campus Zeeland. Hierin is opgenomen wat de ambities waren aan de start (doelstellingen voor impact), welke middelen hiervoor zijn aangewend (input), welke activiteiten zijn ingericht (activiteiten), welke uitkomsten hieruit zijn voortgekomen (output) en tot welke resultaten dit uiteindelijk heeft geleid (outcome). Over impact op lange termijn kunnen we nog geen uitspraken doen, omdat het programma pas sinds 2016 onderweg is. Door de relatie tussen de doelstellingen en uitkomsten aan elkaar te relateren, kunnen we wel uitspraken doen over de doeltreffendheid van het programma. Per pijler vullen wij het evaluatiekader in, evenals voor het geheel.

2. Achtergrond Campus Zeeland

2.1 Uitgangspunten Campus Zeeland

Om voorbereid te zijn op de toekomst en over voldoende innovatievermogen te beschikken, adviseerde de Onderwijsautoriteit Zeeland in 2015 om de aanbevelingen van het rapport Campus Zeeland uit te voeren. Campus Zeeland moet zich vooral richten op het versterken van het hoger onderwijs en onderzoek en het versterken van triple helix samenwerkingsverbanden. Door onderwijs, onderzoek en innovatie (de kennisinfrastructuur) te versterken hoopt Campus Zeeland gunstige effecten te bewerkstelligen voor economie, leefbaarheid, arbeidsmarkt en (inter)nationale samenwerking, met een focus op de kernthema's water, energie, en voedsel.

Campus Zeeland is geen zelfstandige organisatie of uitvoerder, maar een triple helix-netwerkorganisatie die zorgdraagt voor het verbinden van partijen en het faciliteren van samenwerkingen en coördineren van initiatieven.

CZ ondersteunt expliciet bestaande organisaties en instellingen en voert zelf geen concrete projecten uit. Het doel is om op deze manier de bestaande infrastructuur en samenwerking te versterken. Resultaten die we in deze evaluatie bespreken zijn dan ook nadrukkelijk resultaten waar Campus Zeeland mede aan heeft bijgedragen.

Campus Zeeland ondersteunt kennisinstellingen en bedrijven door:

- Organiserend vermogen: signaleren, agenderen, verbinden, organiseren en faciliteren van trends en ontwikkelingen op het snijvlak onderwijs-onderzoek-kennis-infrastructuur en economie en leefbaarheid.
- Gezamenlijke lobby en communicatie binnen en buiten de provincie (richting Rijk, andere regio's en EU);
- Inzet om de middelen voor de ontwikkeling van de Bèta Campus en de benodigde partners bij elkaar te krijgen;
- Financiële middelen voor Kennis- en Innovatienetwerken;
- Gericht investeren in behoud en versterken van onderzoek en onderwijs in Zeeland.

2.2 Directe investeringen Provincie Zeeland

In de periode van 2015 - 2020 is 17 miljoen euro vanuit de Provincie Zeeland (als één van de partners van Campus Zeeland) besteed aan Campus Zeeland en haar doelen (zie Tabel 2 voor een indicatie van de bijdrage van de Provincie Zeeland op de totale investering per activiteit). Verreweg de meeste subsidie, ongeveer 11,5 miljoen euro, is besteed aan de eerste pijler Bèta Campus. Aangezien de projecten in deze pijler pas later in de uitvoeringsfase zijn gekomen, vallen deze subsidies voornamelijk in de jaren 2019 en 2020. Ten aanzien van de kennis- en innovatienetwerken zien we een redelijke constante stroom van middelen. Sinds de subsidieregeling in 2017 van start is gegaan wordt er jaarlijks een bedrag van 250 duizend euro aan de K&I netwerken uitgekeerd.

Voortgangsrapportage Campus Zeeland

Eerste halfjaar 2022

Het aantal netwerken dat jaarlijks ondersteund wordt, fluctueert daarbij wel. Dit betekent dat het gemiddelde uitgekeerde subsidiebedrag per netwerk wisselt.

In de pijler onderzoek en onderwijs zien we dat er in totaal 3,5 miljoen euro aan subsidie is verstrekt door de provincie Zeeland. Met name de subsidies aan het RIAS en VO Zeeuws-Vlaanderen maken hier een groot aandeel van uit. De overige bestede bedragen hebben we onder de noemer algemeen geschaard. Hier zitten alle bestede bedragen in die bijdragen aan het realiseren van de ambitie van Campus Zeeland en door de Provincie Zeeland

beschikbaar zijn gesteld die we niet direct konden koppelen aan één van de pijlers. Hieronder vallen onder andere de kosten voor de secretaris van CZ die namens de triple helix werkt voor het gehele programma (organiserend vermogen).

Naast deze reeds bestede gelden heeft de provincie 20 miljoen euro subsidie gereserveerd ten behoeve van het Delta Kenniscentrum. Hoewel het Delta Kenniscentrum onderdeel uitmaakt van het compensatiepakket Marinierskazerne, heeft Campus Zeeland met de Bèta Campus de basis gelegd voor dit centrum en hierin een initiërende rol gespeeld. Aangezien deze subsidie pas in de toekomst besteed wordt hebben we deze buiten beschouwing gelaten in onderstaande tabel.

Tabel 2. Indicatie bijdrage Provincie Zeeland per pijler van Campus Zeeland in relatie tot totale kosten van deze pijlers (bedragen in hele euro's)

Activiteit	Bijdrage Provincie Zeeland t.b.v. Campus Zeeland	Totale kosten activiteit
Bèta Campus	11.550.000	51.100.000
K&I Netwerken	950.000	2.500.000
Onderwijs- en Onderzoekskolom	3.500.000	29.100.000
Algemene kosten CZ	1.150.000	
Totaal	17.150.000	82.700.000

3. Resultaten Campus Zeeland

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten per pijler van Campus Zeeland.

3.1 Resultaten Bèta Campus

In het masterplan 2018 is een gefaseerde realisatie van Bèta Campus Zeeland genoemd als eerste pijler in de doelstellingen van Campus Zeeland. Campus Zeeland heeft aan deze pijler verschillende fases verbonden.

Fase 1 is het oprichten van een Joint Research Center, de tweede fase is het ontwikkelen van een nieuw departement UCR Engineering, parallel aan het ontwikkelen van nieuwe onderzoekstrajecten en opleidingen om deze meer te verbinden met de Zeeuwse kernthema's: Water, energie en voedsel. In de loop van de programmaperiode kwamen daar nog Fase 3 (Vlaams-Nederlands samenwerkingsplatform Deltavraagstukken) en Fase 4 (Delta Kenniscentrum) bij.

Onder de pijler Bèta Campus Zeeland staan de volgende uitgangspunten centraal:

- Bèta Campus verstevigt de Zeeuwse onderwijs- en kennisinstututen. Met name het UCR en HZ en Scalda, NIOZ en WMR.
- De inhoudelijke accenten van de Bèta Campus moeten nauw aansluiten bij de speerpunten van Zeeland en het Zeeuwse DNA, zodat er duurzaam en langjarig gebouwd wordt aan de versterking en doorontwikkeling van thema's die binnen en ook buiten Zeeland (h)erkend worden.
- Zeeland is dé proeftuin voor onderzoek op het gebied van Deltavraagstukken en klimaatverandering.
- De bedrijven in Zeeland en omliggende regio's moeten een belangrijke rol vervullen in de opzet en invulling van onderzoek- en onderwijsprogramma's (vraag-gedreven werkwijze).
- De plannen moeten belangstelling oproepen bij andere universiteiten en hogescholen, zodat zij bereid zijn om mee te denken over de invulling van het programma.

In Figuur 1 is het ingevulde evaluatiekader voor Pijler 1 weergegeven, met de doelstellingen, activiteiten en belangrijkste outputs en outcomes.

Fase 1 - Joint Research Center Zeeland

Onder de verantwoordelijkheid van de HZ University of Applied Sciences, zetten zij in samenwerking met het UCR,

Scalda en Campus Zeeland het Joint Research Center Zeeland (JRCZ) op. In 2017 is er tijdens regiobijeenkomsten met bedrijven en Zeeuwse overheden gesproken over de precieze wensen van een Joint Research Center. De invulling van het JRCZ is op hoofdlijnen afgestemd met andere al beschikbare faciliteiten in de regio (NIOZ/WMR, Rusthoeve, Rijkswaterstaat, DOW, Universiteit Gent, VLIZ Oostende, Deltares) (Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling). Vervolgens is er in 2018 de governance van het JRCZ vastgesteld en ingericht (Innovatiecluster).

Financiën

Het project wordt door het Rijk, de provincie, de gemeente Middelburg en HZ gefinancierd. 6,55 miljoen subsidie wordt door het Ministerie van Economische zaken verleend via 'Zeeland in Stroomversnelling', 5,45 miljoen door de Provincie en 8 miljoen door HZ. De overige 10,2 miljoen wordt gefinancierd middels een voordelige lening via het Ministerie van OCW. De gemeente Middelburg is bereid om 1 miljoen euro beschikbaar te stellen voor het WO deel van de exploitatie. De subsidie via het Rijk en de Provincie is mede dankzij Campus Zeeland tot stand gekomen. Hoewel de verantwoordingslijnen via de Provincie en het Rijk lopen, heeft Campus Zeeland hierin een stimulerende en faciliterende rol gespeeld.

Om de subsidies te kanaliseren hebben HZ, UCR en Scalda de stichting Innovatiecluster Campus Zeeland opgericht. Het gaat daarbij om het gezamenlijk realiseren van het JRCZ en het opzetten van een passend onderzoeks- en onderwijsprogramma.

Resultaten

In 2021 is gestart met de realisatie van het JRCZ en de oplevering wordt verwacht in juni 2022. Het is de bedoeling dat het gebouw in september 2022 in gebruik wordt genomen. Het research center gaat bestaan uit vier laboratoriumclusters te weten: Chemie, Engineering, Data Science en Ecologie.

Er zijn vier inhoudelijke werkgroepen voor de vier laboratoriumclusters actief. Inmiddels zijn de tussenproducten zoals het visiedocument, plan van eisen, voorlopig ruimtebeslag, businessplan en exploitatieplan opgeleverd.

De faciliteiten die het Joint Research Center Zeeland gaat bieden, zullen als eerst gebruikt worden door UCR, HZ en Scalda. In de toekomst kunnen ook andere onderzoekers uit kennisinstellingen zoals NIOZ en WMR en het bedrijfsleven gebruikmaken van deze faciliteiten.

Concluderend is de eerste fase van Bèta Campus Zeeland inmiddels goed onderweg en zal naar verwachting volgend jaar gerealiseerd worden. Dit is een resultaat waar Campus Zeeland zich in de laatste jaren hard voor gemaakt heeft. Campus Zeeland heeft in de realisatie van het JRCZ met name een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van de samenwerking tussen de onderwijsinstellingen onderling en tussen de onderwijsinstellingen en de verschillende overheden (procesondersteuner, aanjager, verbinder). Daarnaast is het gedachtegoed van Campus Zeeland – het Zeeuwse onderwijs en onderzoek koppelen aan de Zeeuwse kernthema's: water, voedsel en energie – duidelijk terug te zien in de opzet van het Joint Research Center Zeeland.

Fase 2 - UCR Engineering

De tweede fase van Bèta Campus Zeeland is het ontwikkelen van nieuwe onderzoekstrajecten en opleidingen gericht op het verbinden van het onderwijs met het Zeeuws DNA. Op dit gebied is in samenwerking met Campus Zeeland in de afgelopen jaren gewerkt aan de ontwikkeling van een departement en major Engineering.

In 2017 is onder de verantwoordelijkheid van het UCR en in samenwerking met Campus Zeeland, een team van drie kwartiermakers en een projectsecretaris ingesteld die hebben gewerkt aan de ontwikkeling van de tracks en het opstellen van een business case.

Financiën

Het Rijk heeft in 2018 besloten om vanuit de Regiodeal een bijdrage van 7 miljoen te leveren aan UCR Engineering. Tevens was de Provincie bereid 5 miljoen euro subsidie te verstrekken voor de realisatie van het plan. De resterende 1 miljoen wordt bijgedragen door de gemeente Middelburg.

Resultaten

Het curriculum is inmiddels vastgesteld. In de major engineering worden de tracks Data Science and Robotics, Electronics, Energy and Flow, Sustainable Materials en Interdisciplinary Projects aangeboden. Daarnaast heeft UCR eind 2020 het Porthos gebouw verbouwd zodat Engineering sinds het voorjaar van 2021 een separate locatie heeft op de campus van het UCR.

Na een succesvolle pilot is in september 2020 de major Engineering officieel van start gegaan en het engineeringteam is uitgebreid met twee docenten. Zeven ouderejaarsstudenten hebben gekozen voor Engineering. Daarnaast zijn er 13 eerstejaarsstudenten die een projectcursus gevolgd hebben die verplicht is voor de major Engineering. Het is aannemelijk dat de meeste studenten van deze groep doorstromen naar Engineering in het tweede jaar.

In het vastgestelde businessplan wordt een beoogde instroom van 20 studenten gepresenteerd. Met de zeven ouderejaars studenten die de major engineering kiezen is deze doelstelling nog niet behaald. Indien we de 13 eerstejaars meerekenen is de instroom dit jaar conform businessplan.

Uiteindelijk is het doel om binnen de looptijd van de regiodeal 100 studenten te laten starten met de opleiding. Hoewel bemoeilijkt door de Coronapandemie waardoor de werving voornamelijk online plaatsvindt, wordt dit doel nog steeds realistisch geacht.

Verder zijn er contacten gelegd met stakeholders in de omgeving zoals Dockwize, DOW chemical, NIOZ, Rusthoeve, Zeeuws Museum, HZ/University of Applied Science en Gemeente Middelburg. Er is reeds gesproken over studentenprojecten, stages en het opzetten van startups. Op deze manier wil UCR studenten meer betrekken bij het bedrijfsleven.

Fase 3 - Vlaams-Nederlands Samenwerkingsplatform Deltavraagstukken

De derde fase in de realisatie van een Bèta Campus is het Vlaams-Nederlands Samenwerkingsplatform Deltavraagstukken. Het is een samenwerkingsverband tussen Zeeuwse onderzoeksinstituten en UGent waardoor ook het WO- onderwijs en onderzoek sterker verbonden werd met de Bèta Campus en is van start gegaan in 2018 en bekrachtigd tijdens de Vlaams-Nederlandse top van 2018. Doel is wederom om het onderzoek en onderwijs te richten op Deltavraagstukken als gevolg van klimaatverandering en zeespiegelstijging, dus het Zeeuws DNA: water, energie en voedsel dat zowel in Vlaanderen als Zeeland hoog op de agenda staat. Daarmee wil men het onderzoek in dit verband inzetten om de veilige en welvarende Vlaams-Nederlandse delta te behouden en deze klimaatbestendig te maken.

Op 5 november 2018 hebben Campus Zeeland en UGent een intentieovereenkomst gesloten om samen een kennisplatform op te richten waar onderzoek en onderwijs samen kunnen komen. In overleg met de Vlaamse Vertegenwoordiging, UGent, Zeeuwse kennisinstellingen, Provincie Zeeland en het Rijk wordt de samenwerking op het gebied van Deltavraagstukken verder ingevuld. Middels thema-integrerende icoonprojecten werken relevante kennisinstituten aan Vlaamse en Nederlandse zijde samen aan projecten die relevant zijn voor de regio.

Voortgangsrapportage Campus Zeeland

Eerste halfjaar 2022

Er zijn op de Vlaams-Nederlandse Top van 2020 drie icoonprojecten vastgesteld en daarna in uitvoering genomen:

- Innovatieve waterkerende landschappen
- Circulaire industrie in de brede North Sea Port Regio
- Meervoudig gebruik windparken

Financiën

Binnen de icoonprojecten worden drie concrete onderzoeken gestart. In totaal zijn er zes initiatieven onder de icoonprojecten voorgedragen voor subsidie vanuit de provincie. Het totale subsidieverzoek aan de Provincie Zeeland voor de uitvoeringsfase bedraagt € 570.000,-. Tevens is al een subsidieverzoek ingediend voor de verdere procesbegeleiding ter waarde van € 365.438,-. HZ treedt namens de betrokken partijen op als penvoerder voor de subsidieaanvraag bij de Provincie Zeeland. De totale kosten voor de icoonprojecten bedragen ongeveer 2 miljoen euro. Deze kosten worden gefinancierd door de provincie Zeeland, UGent, de kennisinstellingen zelf en de rest uit de aanvullende subsidiebronnen.

Resultaten

In november 2020 hebben zowel de Vlaamse minister Crevits als de Nederlandse minister Van Engelshoven de icoonprojecten van het samenwerkingsplatform besproken en ondersteunen de ingeslagen weg om de benoemde icoonprojecten verder uit te werken. Hierbij zorgen Campus Zeeland en UGent voor de verbinding van alle relevante partijen.

Per icoonproject is er een expertgroep samengesteld met onder meer de Zeeuwse partijen/UGent en experts van onder andere de UU, WUR, NIOZ, overheden, Deltares en NGO's. Tevens is er per icoon een thematrekker. Op dit moment liggen er zes onderzoeksinitiatieven onder de drie icoonprojecten die een subsidieaanvraag gaan doen voor de uitvoeringsfase. De provincie heeft hier al middelen voor gereserveerd.

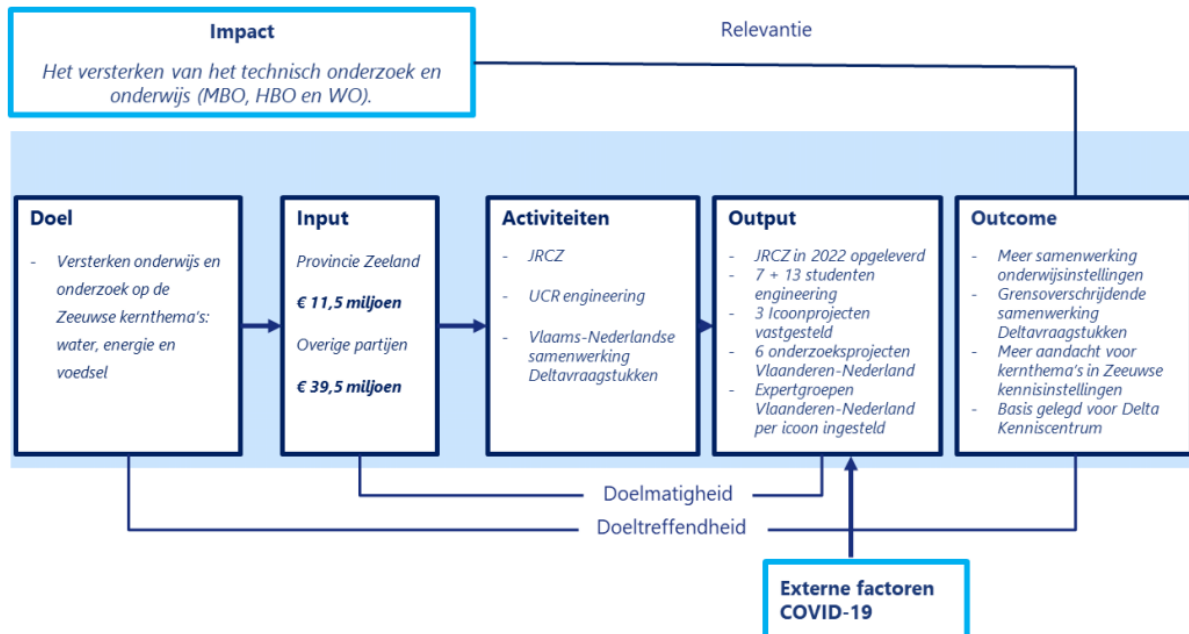
Campus Zeeland heeft samen met UGent in fase 3 van Bèta Campus een initiërende, trekkende en organisatorische rol gespeeld. Zij heeft voor de verbinding tussen de kennisinstututen, overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties gezorgd en daardoor bijgedragen aan de totstandkoming van de Vlaams-Nederlandse samenwerking (agenderen, initiëren, stimuleren, procesondersteuning en faciliteren).

Fase 4 - Delta Kenniscentrum

Als onderdeel van het compensatiepakket n.a.v. het afblazen van de komst van een Marinierskazerne wordt het Delta Kenniscentrum opgericht op de Kenniswerf in Vlissingen. Dit centrum bouwt voort op de fundamenten die de samenwerkende partijen in Campus Zeeland hebben gelegd in de vorm van een Joint Research Center, een major engineering en het Vlaams-Nederlands samenwerkingsverband. In december jongstleden zijn de kwartiermakers benoemd door de stuurgroep compensatiepakket en door de Zeeuwse kennisinstellingen (HZ, UCR, Scalda), UU en Wageningen Universiteit. Campus Zeeland is via de provincie en Zeeuwse kennisinstellingen nauw betrokken bij de ontwikkeling van het Kenniscentrum. Daarnaast heeft de provincie Zeeland zich gecommitteerd aan een bijdrage van 20 miljoen euro in de kosten van het Delta Kenniscentrum. Tot slot is men van plan het resultaat van de Vlaams-Nederlandse samenwerking op termijn bij het DKC onder te brengen.

Voortgangsrapportage Campus Zeeland Eerste halfjaar 2022

Het Delta Kenniscentrum moet studeren in Bachelor-Master structuur mogelijk gaan maken. Dit is van grote toegevoegde waarde voor Zeeland, omdat het jonge mensen naar Zeeland kan trekken. Jonge mensen voelen zich vaak aangesproken door de uitdagingen van deze tijd (zoals klimaat en voedsel) en onderwijs in Zeeland richt zich op deze onderscheidende thema's. Zeeland wordt daarmee steeds interessanter voor hoger opgeleiden.

Figuur 1. Evaluatiekader Pijler 1 Bèta Campus

3.2 Resultaten K&I

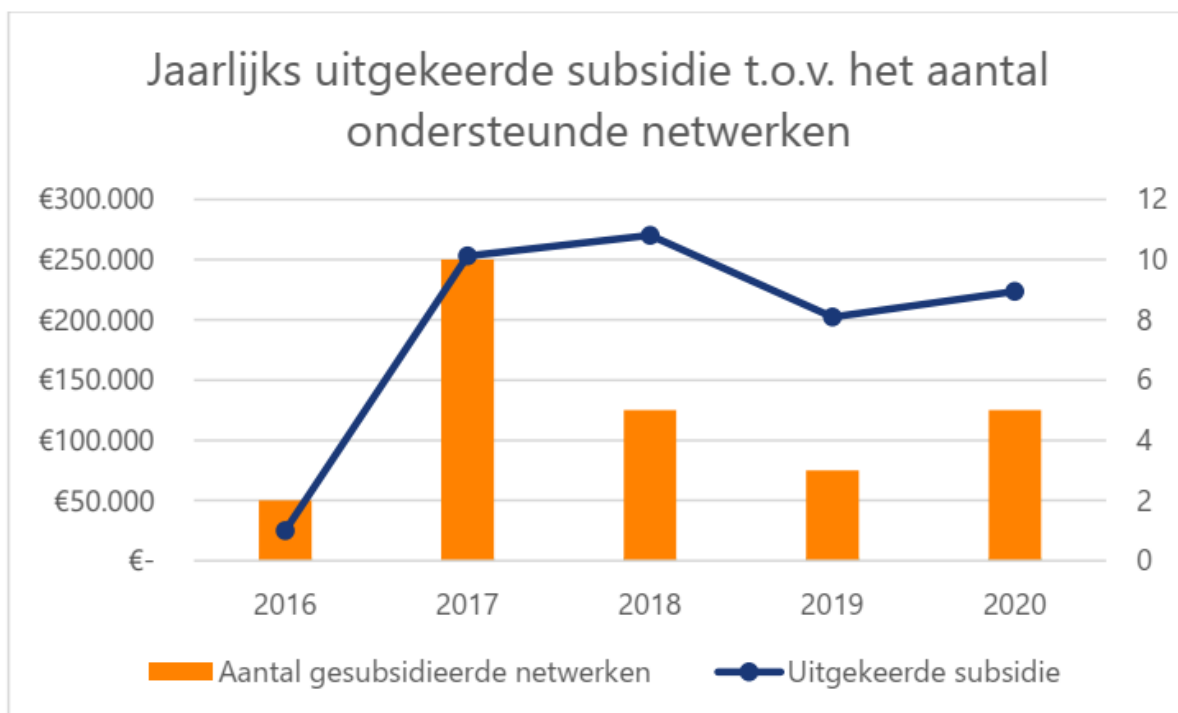
Versterken van (economische) sectoren in Zeeland via de kennis- en innovatienetwerken is de tweede pijler van Campus Zeeland. Ambitie van deze pijler is om in elke economische kernsector ten minste één robuust netwerk tot stand te brengen waarin bedrijven, kennisinstellingen en overheden meerjarig samenwerken aan innovatie en/of nieuwe samenwerkingen. Daarnaast is er specifiek aandacht voor sectoren waar netwerken nog minder sterk of duidelijk ontwikkeld zijn, zoals de zorgsector. De netwerken zijn het vehikel om te kunnen participeren in landelijke- en internationale programma's en fondsen. Deze kernsectoren zijn: industrie en maintenance, havens en logistiek, agrofood en seafood, water en energie, vrijetijdseconomie en zorg. Campus Zeeland ziet voor zichzelf met name een rol om de netwerken die aan de voorwaarden voldoen financieel te ondersteunen en zo het organiserend vermogen te faciliteren.

Op dit moment zijn er acht K&I netwerken die ondersteund worden door Campus Zeeland. In 2020 heeft Campus Zeeland voornamelijk ingezet op de ondersteuning van de reeds bestaande netwerken. Bijvoorbeeld door middel van het regelmatig in contact staan met de programmamanagers van de verschillende K&I netwerken en ze te verbinden met regionale- en nationale partners en programma's (netwerken, lobby, verbinden, faciliteren). Binnen het Campus Zeeland (CZ) netwerk spelen partners als Impuls en Dockwize een belangrijke rol bij de praktische ondersteuning van de netwerken. Daarnaast is CZ betrokken bij het opzetten en de uitvoering van de regeling Aanjaaggelden van het programma 'Zeeland in Stroomversnelling'. Deze aanjaaggelden zijn met name bedoeld om demonstratieprojecten en haalbaarheidsonderzoeken te financieren. Deze projecten hebben vaak betrekking op sociale- of technologische innovatie. Daarnaast moeten de Aanjaaggelden bijdragen aan de strategische agenda's van de K&I netwerken. De K&I subsidieregeling wordt ingezet om het organiserend vermogen van de kennis- en innovatienetwerken te faciliteren. De twee subsidieregelingen vullen elkaar op deze manier aan.

In Figuur 3 is het ingevulde evaluatiekader voor Pijler 2 weergegeven, met de doelstellingen, activiteiten en belangrijkste outputs en outcomes.

Financiën

In 2017 heeft de provincie Zeeland de subsidieregeling kennis- en innovatienetwerken vastgesteld. Netwerken kunnen inschrijven op deze regeling. Afhankelijk van de fase van het netwerk kon een maximaal bedrag aan subsidie toegekend worden. Voor netwerken in de pioniersfase is dit maximaal €15.000,- euro en voor netwerken in de groei- en volwassenfase maximaal €50.000 euro subsidie. Daarnaast bedraagt de subsidie maximaal 50% van de subsidiabele kosten. Deze regeling is sinds 2017 ieder jaar verlengd. In de laatste versie van de regeling in 2020 wordt er geen onderscheid meer gemaakt in de verschillende fasen en is de maximale subsidie per netwerk €50.000,-.

Figuur 2. Jaarlijks uitgekeerde subsidie t.o.v. het aantal ondersteunde netwerken

In de periode 2017 t/m 2020 is door de Provincie Zeeland in het kader van Campus Zeeland in totaal ten minste 970 duizend euro uitgekeerd aan 16 kennis- en innovatienetwerken. Hiervan worden er momenteel nog acht ondersteund door Campus Zeeland. Hiervan bevinden de netwerken KicMPI, Schelde Safety Network, Zeeland Connect en FoodDelta Zeeland zich in de volwassen fase. Daarnaast bevinden de netwerken SDR en Biobased Delta zich in de volwassenfase zonder de ondersteuning van Campus Zeeland. Alle andere netwerken bevinden zich momenteel in de groeifase.

De Provincie Zeeland heeft in totaal 25 keer subsidie aan de Kennis- en Innovatienetwerken uitgekeerd. In 2017 in 2018 werd deze subsidie vooral verleend om de netwerken op te starten. In 2019 en 2020 is de focus verschoven naar het ondersteunen van de reeds bestaande netwerken. Zo hebben Digital Health, Fieldlab Zephyros en Zeeland Connect drie keer subsidie ontvangen uit de subsidieregeling versterken kennis- en innovatienetwerken.

Dit gegeven wordt door onze gesprekspartners ook aangemerkt als een kracht van deze regeling. Niet louter de aanloop financieren maar vervolgens ook bestaande netwerken blijven ondersteunen, en daarnaast niet steeds nieuwe netwerken opstarten.

Het uitbouwen van de reeds bestaande netwerken blijft ook in de komende jaren de focus van CZ. Om in aanmerking te komen voor nieuwe subsidie van de Provincie Zeeland moet een K&I netwerk reeds bestaan en moeten minimaal tien bedrijven, twee onderwijs- en/of onderzoeksinstituten en minimaal één overheidsinstelling betrokken zijn bij het netwerk. Daarnaast moet een K&I netwerk zelf minimaal € 50.000,- investeren in het organiserend vermogen, een meerjarenvisie hebben met een jaarlijks uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma moet bestaan uit vernieuwende innovatieprojecten en -programma's. Tot slot, moet het K&I netwerk al banden hebben met vergelijkbare netwerken en bedrijven in de sector in Nederland, Vlaanderen en/of internationaal. Door deze strengere voorwaarden te stellen aan de subsidie worden netwerken gestimuleerd zich verder te ontwikkelen en uit te bouwen.

Resultaten

Het doel van Campus Zeeland is om in elke sector een tenminste één robuust K&I netwerk te hebben. Deze doelstelling is tot op heden nog niet volledig behaald (weliswaar is er inmiddels in elke economische sector een K&I-netwerk maar nog niet elk netwerk is ‘robuust’ te noemen). In de sector Industrie & Maintenance zijn drie netwerken actief in de volwassenfase waarvan twee ondersteuning van CZ genoten hebben. De Water & Energie sector heeft drie netwerken in de groeifase. Deze K&I netwerken zijn allen ondersteund door Campus Zeeland.

Het netwerk Zeeuws Energieakkoord heeft in 2018 voor het laatst subsidie ontvangen en wordt op dit moment niet verder door Campus Zeeland ondersteund. Daarnaast zijn het businessnetwerk Platform Energy Port Zeeland en het Center of Expertise water & energie actief in deze sector. Zij hebben in 2017 wel subsidie ontvangen maar worden niet meer als K&I netwerken gezien. De Agro & Seafood sector heeft één netwerk zonder subsidie in de volwassenfase en één ondersteund netwerk in de groeifase. Havens & Logistiek heeft met Zeeland Connect in de volwassenfase ook een robuust K&I netwerk. Voor de bovengenoemde sectoren is de doelstelling behaald.

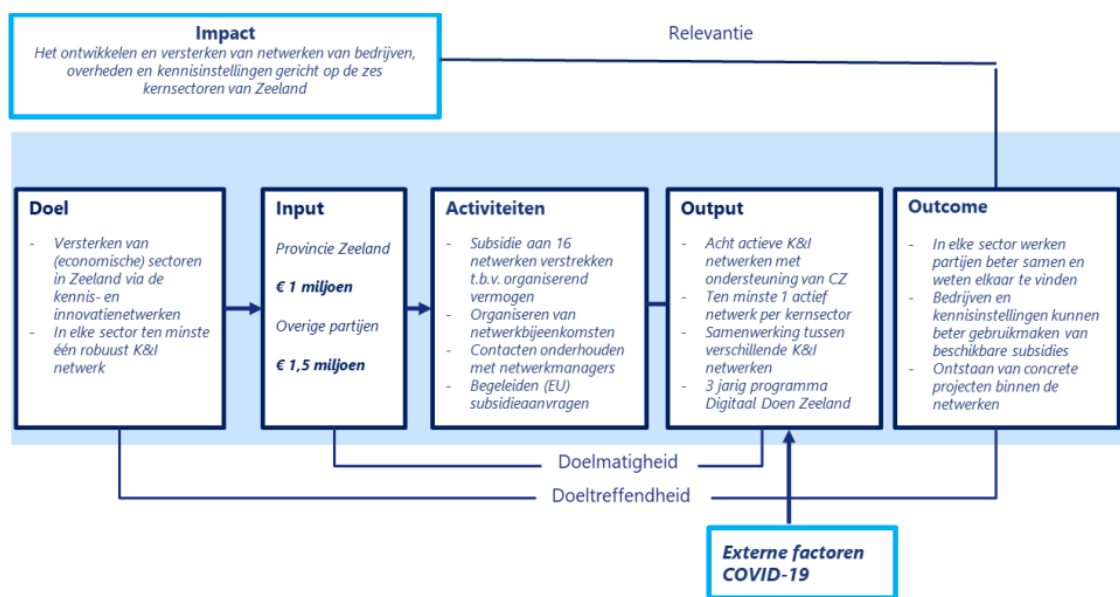
Tabel 3. Actieve Kennis- en innovatienetwerken Zeeland

Sector	Netwerken	Fase	Subsidie
Water & Energie	Circulair Bouwen	Groeifase	2x
	Fieldlab Zephyos	Groeifase	2x
	Zeeuws Energieakkoord	Groeifase	1x
Agro & Seafood	Fooddelta	Groeifase	1x
	Biobased Delta	Volwassenfase	Geen
Zorg	Digital Health	Groeifase	3x
Vrijetijdseconomie	TUA/TOZ	Groeifase	1x
Industrie & Maintenance	Kic/Mpi	Volwassenfase	1x
	Schelde Safety Network	Volwassenfase	1x
	SDR	Volwassenfase	Geen
Havens & Logistiek	Zeeland Connect	Volwassenfase	3x

De K&I netwerken Digital Health en Toeristische Uitvoeringsalliantie/Toeristisch Ondernemend Zeeland in respectievelijk de sectoren Zorg en Vrijetijdseconomie, bevinden zich beide nog in de groeifase. Digital Health heeft drie keer subsidie vanuit de Provincie Zeeland ontvangen en TUA/TOZ eenmaal. TUA/TOZ is een samenwerking tussen de al bestaande partijen Toeristische Uitvoeringsalliantie en Toeristisch Ondernemend Zeeland. De overheid, onderwijs en ondernemers zijn onderdeel van dit netwerk. Het doel van deze samenwerking is nastreven van de Zeeuwse doelen en het versterken van de innovatieslagkracht en kennisdeling binnen de Zeeuwse toeristische sector. Op dit moment lopen er drie projecten: Beach wellness, profit en sail. Dit K&I netwerk zou nog verder moeten groeien om te kunnen spreken van een robuust en sectordekkend netwerk.

Digital Health is in 2016 gestart onder de naam eHealth in de pioniersfase en heeft zich met subsidie vanuit CZ verder uitgebreid en gewerkt aan een strategische agenda voor de komende jaren. Hoewel Digital Health zich nog in de groeifase bevindt is het een netwerk dat zich over de afgelopen 4 jaar heeft ontwikkeld en de verwachting is dat het netwerk in de komende jaren verder zal doorgroeien tot een robuust netwerk. Daarnaast hebben eHealth en Kic/MPI in 2019 samen het initiatief genomen voor een bijeenkomst met als thema digitale transformatie voor ondernemers en andere K&I netwerken. Dockwize heeft deze bijeenkomst gefaciliteerd. Dit initiatief genaamd Smart Gate Zeeland is ontstaan vanuit het idee dat verschillende sectoren op het gebied van digitale transformatie dezelfde vraagstukken hebben.

Smart Gate is in 2019/2020 onder leiding van Impuls Zeeland verder uitgewerkt en in de tweede helft van 2020 door Provincie Zeeland ingebracht als onderdeel van het programma MKB-deals bij het ministerie van Economische Zaken. Deze subsidieaanvraag is goedgekeurd en in 2021 start het driejarige programma Digitaal Doen Zeeland. Doel is om de digitalisering van het mkb in Zeeland te stimuleren om zo concurrentiekracht te behouden en schaalvoordelen te benutten. Impuls coördineert dit project en ook Dockwize is bij dit project betrokken. Daarnaast zoekt men ook de samenwerkingen met andere K&I netwerken en Zeeuwse kennisinstellingen.

Figuur 3. Evaluatiekader Pijler 2 Kennis- en Innovatienetwerken

In totaal zijn bij de K&I netwerken ongeveer 210 bedrijven direct aangesloten en wordt een veelvoud van andere ondernemingen betrokken bij de verschillende activiteiten en projecten van de netwerken. Bij bijna alle K&I netwerken zijn bedrijven betrokken bij de governance en hebben ze een bepalende rol in het opstellen van de strategische meerjarenagenda's en uitvoeringsprogramma's. Bedrijven nemen actief deel aan de projecten. Een toenemend aantal bedrijven draagt ook financieel bij aan het organiserend vermogen van het K&I netwerk en daarnaast aan de financiering van de verschillende projecten.

Voortgangsrapportage Campus Zeeland

Eerste halfjaar 2022

Op dit moment hebben de meeste K&I netwerken een meerjarige strategische agenda en uitvoeringsprogramma. Het vinden van de benodigde financiering blijft voor de netwerken blijft een opgave. De subsidie vanuit de provincie ondersteunt hen hierin.

Tabel 4. Voorbeeldprojecten binnen de netwerken

Sector	Netwerken	Voorbeeldprojecten
Agro en Seafood	Fooddelta Zeeland	Zeeuws proteïnecluster
	Biobased Delta	Bio-ethanol Axelse Vlakte
Industrie & Maintenance	Smart Delta Resources	Warmte LWM-Wiskerke
	Kic/Mpi	Smart Tooling (Robotica)
	Schelde Safety Network	KiCis
Zorg	Digital Health	VR Care
Water & Energie	Circulair bouwen	SMARTCirculair
	Zeeuws Energie Akkoord	RES
	Fieldlab Zephyros	KAAP
Havens & Logistiek	Zeeland Connect	Autonoom Transport
Vrijtijdseconomie	TUA/TOZ	Beach Wellness

3.3 Resultaten O&O

De derde pijler van Campus Zeeland is het versterken van de onderwijs- en onderzoekskolom. De gedachte hierbij is dat Zeeland pas een economisch sterke regio kan worden als het onderwijs in Zeeland goed geregeld is en talent in Zeeland blijft en naar Zeeland komt. Goed onderwijs, van primair onderwijs tot hoger onderwijs, wordt gezien als belangrijke basis voor een vitale Zeeuwse economie en leefomgeving. Vanwege arbeidsmarkttekorten en dalende leerlingencijfers (in vo en mbo; ho volgt de landelijke stijgende trend), is het belangrijk om de onderwijs- en onderzoekskolom te versterken. Dit vanuit een duidelijke link met de maatschappelijke opgaven in Zeeland, ofwel het Zeeuwse DNA. Net als in de andere pijlers, is het initiëren van samenwerkingen, een belangrijke activiteit van Campus Zeeland.

In Figuur 4 is het ingevulde evaluatiekader voor Pijler 3 weergegeven, met de doelstellingen, activiteiten en belangrijkste outputs en outcomes.

Financiën

De activiteiten onder de pijler onderwijs en onderzoek worden gefinancierd vanuit verschillende bronnen. Het Rijk is primair verantwoordelijk voor onderwijs en heeft derhalve het grootste aandeel in de financiering. Dit is met name zichtbaar bij de investeringen in het voortgezet onderwijs (vo); daar is de gezamenlijke investering vanuit het Rijk en andere overheden 11,1 miljoen euro, tegenover 0,9 miljoen euro uit de provincie. Delen van de investeringen vanuit de Regiodeal Zeeland in Stroomversnelling lopen via Campus Zeeland. Voor de versterking van het groen onderwijs wordt 500.000 euro vanuit de regiodeal gelden geïnvesteerd, en nog € 75.000,- vanuit de provincie. (Cijfers uit mid-term review Regiodeal, t/m 2021)

Resultaten

Een van de belangrijkste resultaten van de onderwijs en onderzoek-pijler, is de samenwerking in de Groene Delta. Dit is een samenwerking tussen vmbo, mbo, hbo en bedrijfsleven op het gebied van doorlopende leerlijn, loopbaanoriëntatie en -begeleiding, excellentieprogramma's en dagelijkse uitvoering van groen onderwijs en onderzoek. Volgens de laatste voortgangsrapportage Campus Zeeland is er op deze terreinen vooruitgang geboekt en wordt de ontwikkeling geborgd in de onderwijsorganisaties. De inzet is dat de resultaten en voorbereidingen worden voortgezet in het Delta Kenniscentrum.

Nadat EduDelta, vanwege financiële problemen, haar deuren sloot, is het groen onderwijs ondergebracht vanaf schooljaar 2018-2019 bij twee andere scholen, namelijk het Pontes Goese lyceum (vmbo) en Scalda (mbo). Om het groene onderwijs in de regio te versterken, is er samenwerking met Food Delta en ZLTO gestart.

Er zijn twee kwartiermakers aangesteld: groen onderwijs (september 2018) en onderzoek (januari 2019), gefinancierd door Campus Zeeland, die rapportages hebben opgeleverd in mei 2019. De kwartiermaker groen onderwijs heeft zich vooral gericht op de samenwerking met het bedrijfsleven als basis voor de te ontwikkelen Praktijkroute Groen Onderwijs. De kwartiermaker onderzoek heeft input geleverd voor de onderzoekskalender en heeft de belangrijkste innovatiekansen geïnventariseerd (meest kansrijk: Agro&Food, Aqua&Food), met een nadrukkelijke verbinding met de strategische agenda van de K&I netwerken (zoals Fooddelta, Zeeland Connect, Toeristisch Ondernemend Zeeland). In oktober 2019 hebben de belangrijkste stakeholders gezamenlijk overleg

Voortgangsrapportage Campus Zeeland Eerste halfjaar 2022

gevoerd over de verdere ontwikkeling van het groen onderwijs en de onderzoeksagenda. Aan het begin van schooljaar 2020/2021 is gestart met de ontwikkeling van nieuwe opleidingen, zoals procesoperator food, aquacultuur en is de nieuwe uitstroomrichting fruitteelt gestart.

Tevens heeft Campus Zeeland zich ingezet voor het behoud van voorzieningen op het gebied van onderwijs en onderzoek. Belangrijke onderzoeksinstituten zoals Imares (WMR), het NIOZ, en het Roosevelt Study Center (nu RIAS) blijven behouden voor Zeeland, mede door inzet, lobby, agenderen, verbinden, netwerken, investeringen vanuit Campus Zeeland. Met investeringen in Imares en het NIOZ is voorkomen dat deze onderzoeksinstituten weg zouden trekken uit Zeeland. Tevens is geïnvesteerd in samenwerking met elkaar en samenwerking tussen deze instituten en partijen in Zeeland, zodat zij beter verbonden zijn aan het Zeeuwse DNA en partijen uit de regio hen ook weten te vinden.

Het Roosevelt Study Center is vanaf 2017 voortgezet onder de naam RIAS (Roosevelt Institute for American Studies). Door verbreding van het blikveld en zoeken van samenwerkingsverbanden (verhuizing naar Zeeuws Archief, samenwerking met Universiteit Leiden, en met voortgezet onderwijs) heeft het centrum een doorstart kunnen maken, dat beter aansluit bij Zeeland en zich bezighoudt met Amerikanistiek en trans-Atlantische betrekkingen. Inmiddels zijn er 7 Ph.D. studenten actief in de graduate school. Provincie Zeeland heeft een subsidie van 260.000 euro verstrekt voor het opzetten van een Ph.D. programma, dat vervolgens met bekostiging van de universiteit Leiden gegarandeerd is tot 2030. De uitdaging voor RIAS is om beter aansluiting te vinden bij de belangrijke Zeeuwse opgaven, zoals nieuwe oplossingen voor klimaatvraagstukken in deltagebieden. De zeven lopende promotieonderzoeken vinden momenteel geen aansluiting bij de Zeeuwse uitdagingen, maar in het businessplan van 2021 en 2024 is expliciet aandacht voor de verbinding aan Zeeuwse thema's. Ook start er een postdoctorale wetenschapper op onderzoek naar een 'delta-thema' in trans-Atlantisch perspectief.

Campus Zeeland heeft ook de realisatie van het Centrum voor Toptechniek (CTT) ondersteund, een initiatief van Scalda en Zeeuws-Vlaamse vo-scholen, waar bedrijven nauw bij betrokken zijn en ook financieel in hebben geïnvesteerd. Het CTT is een samenwerkingsverband waarin kennisinstellingen en bedrijven gezamenlijk de ontwikkeling en uitvoering van verschillende praktijkroutes verzorgen, met als doel meer leerlingen op te leiden in de techniek, en het techniekonderwijs een kwaliteitsimpuls te geven.

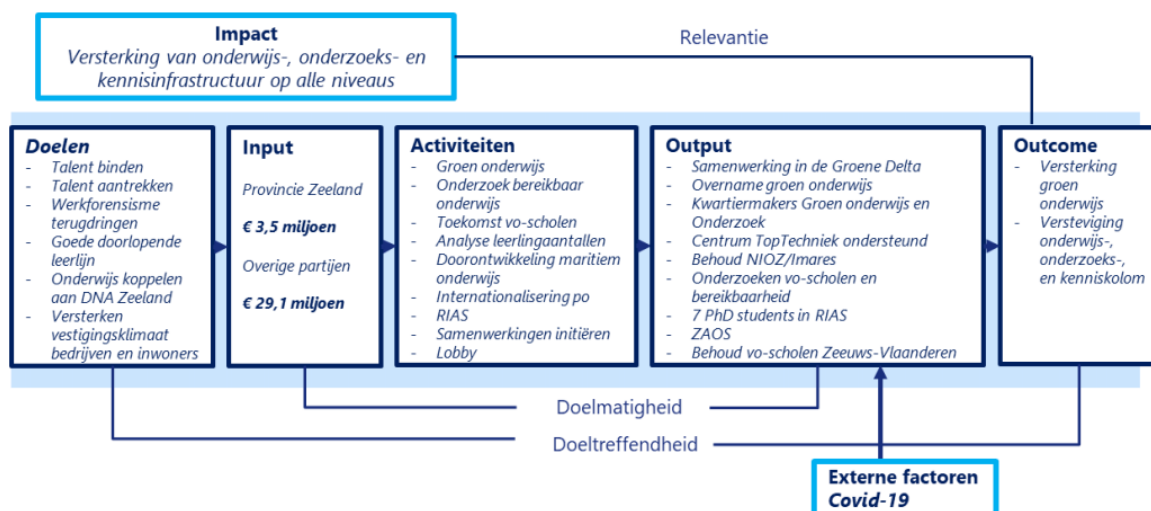
In 2016 is het Roosevelt Community for Excellence of Education opgericht, om excellent onderwijs te stimuleren. Campus Zeeland heeft een bijdrage geleverd in de opstartkosten. Het RCEE is door UCR, HZ en Scalda opgericht en richt zich op onderzoek, voorzien in informatiebehoefte van scholen, en consultancy. Het centrum kan worden ingezet voor begeleiding en advies aan scholen, onderzoek, workshops, lezingen, etc. Vanaf 2020 is de stichting RCEE in fysieke vorm opgeheven. Het RCEE bestaat vanaf 2020 als netwerkorganisatie voor samenwerking, uitwisseling en onderbouwing van onderwijsonderzoek.

Uitdagingen in de provincie (zoals vergrijzing en lage bevolkingsdichtheid) hebben ertoe geleid dat onderwijsinstellingen onder druk zijn komen te staan. Om ontwikkelingen beter in beeld te krijgen en erop te kunnen anticiperen, is er een analyse gestart van de onderwijsinstellingen in Zeeland. De

leerlingenprognose voor het vo is te vinden op de website van Campus Zeeland.

Vanwege het belang van een goede onderwijsbasis in Zeeland, is het cruciaal om voortgezet onderwijs voor de provincie te behouden. Om dit te bewerkstelligen, hebben de scholen voor voortgezet onderwijs in Zeeuws-Vlaanderen een transitieplan opgesteld, dat in september 2018 gestart is. Campus Zeeland levert via de provincie een financiële bijdrage. De drie vo-instellingen in Zeeuws-Vlaanderen zijn ondergebracht in één stichting. Vo-onderwijs in het Zwin-college kan op deze manier behouden blijven en voorkomen dat leerlingen elders onderwijs moeten volgen. Verloop van leerlingen blijft een zorg; de effecten van het transitieplan zijn een aantal jaren na de start nog niet zichtbaar. Om het vo te ondersteunen, is bereikbaarheid tevens cruciaal. In oktober 2018 is een onderzoek afgerond naar bereikbaarheid van onderwijs in de provincie Zeeland, op basis van gesprekken met onderwijsinstellingen, vervoerders en andere belanghebbenden. Het advies was om per onderwijsinstelling of regio een bereikbaarheidsplan op te stellen, samen met de stakeholders. Het project vindt zijn voortgang in het Smart Mobility project. Vanwege corona heeft het project vertraging opgelopen.

Andere ontwikkelingen waar Campus Zeeland bij betrokken is geweest, zijn de internationalisering van het primair onderwijs, de doorontwikkeling van maritiem onderwijs en de Zeeuwse Academische Opleidingschool. Vanwege corona en andere prioriteiten zijn de initiatieven rond het concreet maken van voorstellen voor internationalisering niet verder uitgevoerd. Voor de doorontwikkeling van het maritiem onderwijs willen de betrokken partners eerst de positionering en marketing van een maritieme opleiding zelf bepalen.

Figuur 4. Evaluatiekader Pijler 3 Onderwijs & Onderzoek

4. Conclusies

Deze evaluatie heeft als hoofddoel om antwoord te geven op de onderzoeksvraag: wat is het effect van Campus Zeeland op de versterking van de kennisinfrastructuur in de provincie Zeeland? De evaluatie werd ingestoken door middel van een aantal onderzoeksvragen, die beantwoord worden voor de verschillende pijlers van Campus Zeeland. Hieronder beantwoorden we de deelvragen en geven we onze conclusies ten aanzien van de onderzoeksvragen. Op basis van deze conclusies kan er vervolg worden gegeven aan de doorontwikkeling van Campus Zeeland. In Figuur 5 worden de relaties tussen doelstellingen, input, activiteiten, output en outcomes schematisch weergegeven.

Welke concrete resultaten heeft het programma behaald?

De concrete resultaten zijn het sterkst zichtbaar bij de pijler Bèta Campus. Het Joint Research Centrum Zeeland (JRCZ), de Vlaams-Nederlandse samenwerking en het UCR engineering departement zijn de belangrijkste voorbeelden. Er zijn zeven ouderejaarsstudenten begonnen aan de major Engineering aan het UCR. Daarnaast zijn er 13 eerstejaarsstudenten die mogelijk Engineering als major zullen gaan kiezen. Het JRCZ wordt in 2022 opgeleverd. In de Vlaams-Nederlandse samenwerking zijn 3 iconoprojecten vastgesteld. Ook speelt Campus Zeeland een rol in de totstandkoming van het Delta Kenniscentrum.

Bij de pijler Kennis- en Innovatienetwerken vervult Campus Zeeland een belangrijke rol in het bijeenbrengen van partijen en het verstrekken van subsidie voor het organiserend vermogen. Door deze ondersteuning zijn er nu in totaal 11 K&I netwerken actief waarvan er 9 subsidie hebben ontvangen. Zonder Campus Zeeland zouden een aantal van deze netwerken met enige waarschijnlijkheid niet tot stand zijn gekomen. De doelstelling dat er in elke sector een robuust K&I netwerk is, is tot op heden nog niet behaald.

Onder de pijler Onderwijs en Onderzoek zijn vooral voorbereidingen getroffen; onderwijs- en onderzoeksinstituten en -faciliteiten behouden en samenwerkingen gefaciliteerd. De outputs zijn reeds zichtbaar, maar de doelstellingen (behouden en aantrekken van talent en het versterken van de onderwijs-onderzoeks-kennisinfrastructuur) van deze pijler zijn op dit moment nog niet behaald.

Welke samenwerkingen zijn tot stand gekomen dankzij CZ?

De Vlaams-Nederlandse samenwerking tussen de UGent, Zeeuwse kennisinstellingen (en triple helix partners) is een belangrijke, omdat op deze manier grensoverschrijdend aan vraagstukken wordt gewerkt die voor het DNA van Zeeland belangrijk zijn.

Er zijn in totaal 16 innovatienetwerken door Campus Zeeland ondersteund. Hiervan zijn er acht die nog steeds actief zijn en ondersteund worden. Drie zijn inmiddels voortgezet met andere ondersteuning of in een andere vorm. De investering van Campus Zeeland heeft er mede voor gezorgd dat deze (voormalige) K&I netwerken (Zeeuws Energienetwerk, Energyport, Centre of Expertise) op eigen benen kunnen staan. Het innovatienetwerk Digital Health is het enige netwerk dat in 2017 vanuit de pioniersfase opgezet en ondersteund is door Campus Zeeland en nog steeds actief is. Zij zijn dus vanaf het begin door CZ ondersteund en vanuit de pioniersfase inmiddels in de

Voortgangsrapportage Campus Zeeland

Eerste halfjaar 2022

groeifase beland. Deze samenwerking is mede tot stand gekomen dankzij Campus Zeeland. De andere netwerken die nog steeds actief zijn en ondersteund werden door Campus Zeeland, bevonden zich op het moment van de subsidieaanvraag in de groeifase.

In het onderwijs zijn belangrijke samenwerkingen tot stand gekomen tussen onderzoeksinstituten (NIOZ, WMR) en onderwijsinstellingen binnen en buiten de provincie (UCR, Wageningen Universiteit, Universiteit Delft, Universiteit Utrecht, Universiteit Leiden). De vo-scholen in Zeeuws-Vlaanderen zijn gaan samenwerken in één stichting. De samenwerking in de Groene Delta tussen Food Delta, ZLTO, Scalda en Pontes scholengroep, is een belangrijke voor het groene onderwijs. De samenwerking met bedrijven wordt o.a. gerealiseerd in het CTT (Centrum voor Toptechniek). Wel wordt aangegeven dat de verbinding met het bedrijfsleven nog sterker gelegd mag worden. Deels werd dit belemmerd door de gevolgen van de COVID-19 pandemie.

Welke voorzieningen zijn voor Zeeland behouden?

Campus Zeeland heeft er aan bijgedragen dat de instituten NIOZ en Imares (WMR) behouden in Zeeland zijn gebleven. Zij zijn financieel ondersteund door Campus Zeeland, maar ook ondersteund in het leggen van de verbinding met het Zeeuwse DNA, bijvoorbeeld door samenwerking met de mosselsector. Ook het voormalig Roosevelt Study Center is – in nieuwe vorm en onder de nieuwe naam RIAS – behouden gebleven voor Zeeland.

Doordat Scalda en Scholengroep Pontes / Goese Lyceum het groenonderwijs hebben overgenomen na beëindiging van EduDelta, is het groene onderwijs behouden gebleven voor Zeeland. Aansluitend is sterk ingezet op versterking van groen onderwijs. Ook is met steun van Campus Zeeland het RCEE opgezet (en inmiddels in fysieke vorm opgeheven).

Welke voorzieningen zijn (of worden in de nabije toekomst) er dankzij het programma gerealiseerd?

De belangrijkste voorziening die mede dankzij Campus Zeeland wordt gerealiseerd is het Joint Research Center. In 2021 is gestart met de realisatie van het JRC en de oplevering wordt verwacht in juni 2022. Het is de bedoeling dat het gebouw in september 2022 in gebruik wordt genomen. Het research center gaat bestaan uit vier laboratoriumclusters te weten: Chemie, Engineering, Data Science en Ecologie.

Tevens is onder de Bèta Campus pijler het departement Engineering opgezet onder UCR, met een eigen major. Het departement heeft sinds het voorjaar van 2021 een separate locatie op de UCR-campus, en biedt de tracks Data Science and Robotics, Electronics, Energy and Flow, Sustainable Materials en Interdisciplinary Projects aan.

In het vo, mbo, hbo is de basis gelegd voor een doorlopende leerlijn op het gebied van groen onderwijs. Zo kunnen leerlingen op alle niveaus opleidingen of onderdelen groen onderwijs volgen. Voorbeelden zijn de ontwikkeling van een praktijkroute voor Groen Onderwijs en de nieuwe opleidingen procesoperator food en aquacultuur.

Indirect resultaat (multiplier effect): valt hier in het algemeen iets over te zeggen?

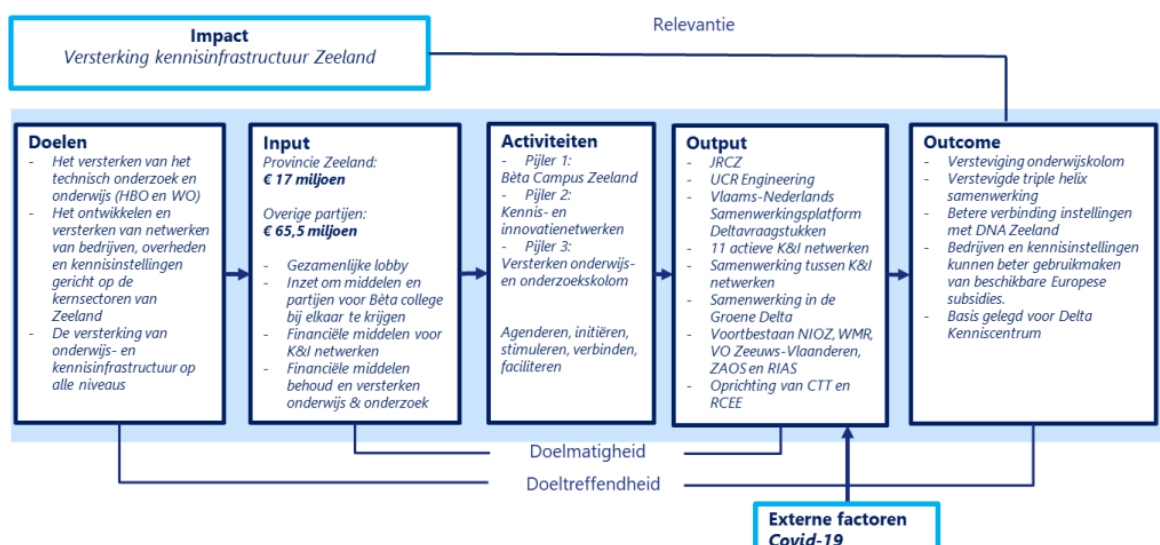
Er is indicatie voor een multiplier effect omdat de bijdrage van Campus Zeeland in het leveren van is niet aantoonbaar, maar door de startinvestering van Campus Zeeland en het financieren van het

organiserend vermogen. Door deze investering van Campus Zeeland zijn andere partijen wel aangehaakt bij initiatieven die anders wellicht niet van de grond waren gekomen. Ook worden Campus Zeeland subsidies niet verstrekt aan projecten of activiteiten zonder cofinanciering. Daarnaast is het door de K&I netwerken ook gemakkelijker geworden om op te trekken in gezamenlijke consortia voor het aanvragen van Europese subsidies, zoals EFRO, JTF, EFSI.

Aandachtspunten

De resultaten die we hebben opgericht zijn vooral gericht op de opbrengsten van het programma Campus Zeeland. Echter, er zijn ook enkele aandachtspunten, die uit de documenten en de interviews naar voren zijn gekomen. Deze kunnen in vervolgonderzoek verder uitgediept worden.

- De aansluiting van het bedrijfsleven bij de initiatieven kan sterker. Deels is deze aansluiting vertraagd door de gevolgen van COVID-19.
- Geïnterviewden wijzen er op dat er rondom Campus Zeeland ‘bestuurlijke gevoeligheden’ spelen, bijvoorbeeld doordat er geen bestuurders van deelnemende instellingen in de stuurgroep van Campus Zeeland zitten. Wij zijn in ons onderzoek niet in gegaan op de governance structuur van de Campus Zeeland, maar voor vervolgonderzoek is reflectie hierop gewenst.
- Soms wordt aangegeven dat Campus Zeeland te veel gericht is op Middelburg, waardoor de toegevoegde waarde voor de gehele regio Zeeland niet voor iedereen zichtbaar is. Campus Zeeland zou hier aandacht aan kunnen besteden door middel van communicatie en uitbouwen van activiteiten buiten Middelburg. Vervolgonderzoek kan meer licht werpen op hoe andere steden/gemeenten beter betrokken kunnen worden (bijvoorbeeld Vlissingen, Goes).
- In de startfase van de activiteiten van Campus Zeeland is er vooral gezocht naar een coalition of the willing. Dit heeft ertoe geleid dat belangrijke partijen voor het succesvol opbouwen van bijvoorbeeld de Bèta Campus pas in een later stadium betrokken werden. Werken vanuit de strategie of visie en daarbij de juiste partijen te zoeken, is een beter uitgangspunt.
- In het Masterplan Campus Zeeland uit 2017 wordt gesteld dat het goed is om op basis vastgestelde indicatoren (zoals aantal studenten op vernieuwende opleidingen, aantal leerlingen dat in vo meedoet aan techniekonderwijs) een effectenmonitor op te zetten om aan te tonen dat gedane investeringen tot aantoonbare effecten hebben geleid. In de voortgangsrapportages wordt nauwelijks op basis van deze indicatoren gerapporteerd, wat het lastig maakt om de effecten van investeringen (of een indicatie daarvan) vast te stellen.

Figuur 5. Evaluatiekader Campus Zeeland

Conclusie

Campus Zeeland heeft als doelstelling om ten behoeve van de Zeeuwse economie en leefbaarheid bij te dragen aan het versterken van de kennisinfrastructuur van de provincie Zeeland. Dit doet zij vooral door een verbindende, faciliterende rol; de uitvoering ligt bij andere partijen. Het vervullen van deze rol heeft toegevoegde waarde voor de kennisinstellingen en bedrijven in de provincie Zeeland, omdat andere partijen deze rol niet uit zichzelf op zich nemen. Het gaat hierbij voornamelijk om het agenderen, initiëren, coördineren, verbinden, en faciliteren. Campus Zeeland zorgt voor het 'organiserend vermogen', dat organisaties vanuit hun eigen belangen niet willen financieren of invullen.

Door deze rol op de achtergrond, is het lastig om de bijdrage van Campus Zeeland als netwerksamenwerking aan het versterken van de kennisinfrastructuur los te zien van de bijdrage van andere lopende programma's en initiatieven. Zoals hierboven aangetoond, speelt Campus Zeeland een rol in veel initiatieven die in Zeeland spelen op het terrein van onderwijs, onderzoek, kennis en innovatie. Juist de verbinding met bestaande initiatieven is een belangrijk uitgangspunt van Campus Zeeland; agenderen, initiëren, coördineren, verbinden, doorontwikkelen wat werkt, en bestaande instituten sterker maken. De nood tot samenwerken wordt sterk gevoeld door partijen in Zeeland, Campus Zeeland faciliteert deze samenwerking en stelt ook terecht: "Elk resultaat van Campus Zeeland is altijd een samenwerkingsresultaat". Campus Zeeland heeft daarmee een belangrijke rol in het initiëren en samenbrengen van initiatieven, lobby bij overheid op verschillende niveaus, verwerven van subsidies en financiering en verbindend vermogen.

Campus Zeeland heeft bijgedragen aan een mooie lijst aan concrete resultaten, waarvan de meest zichtbare het Joint Research Center Zeeland, de K&I netwerken, UCR Engineering, de Vlaams-Nederlandse samenwerking Deltavraagstukken, het DKC/DCC i.o., het Groen Onderwijs en VO Zeeuws Vlaanderen zijn. Meerdere activiteiten lopen nog ten tijde van de evaluatie. Voor bereikte resultaten op de middellange termijn hebben we momenteel nauwelijks indicatie gevonden. Het onderwijs en onderzoek zijn verstevigd, maar gevolgen zijn op moment van de evaluatie nog niet aantoonbaar. We kunnen wel stellen dat Campus Zeeland heeft bijgedragen aan de versterking van de kennisinfrastructuur om voorbereid de toekomst tegemoet te gaan. Het fundament voor een sterke kennisinfrastructuur is met bijdrage van Campus Zeeland gerealiseerd.

Bijlage 1: Geraadpleegde bronnen

- Berenschot. (2020). Actualisatie en Beleidsevaluatie Zeeland in Stroomversnelling.
- Berenschot. (2021). Evaluatie Economische Agenda Zeeland 2017-2020.
- Buck Consultants International. (2020). Doorontwikkeling Campus Zeeland. Nijmegen.
- Campus Zeeland. (2017). Voortgangsrapportage Campus Zeeland tweede kwartaal.
- Campus Zeeland. (2017). Voortgangsrapportage derde & vierde kwartaal.
- Campus Zeeland. (2018). Masterplan Campus Zeeland 2.0.
- Campus Zeeland. (2018). Voortgangsrapportage Campus Zeeland derde en vierde kwartaal.
- Campus Zeeland. (2018). Voortgangsrapportage eerste & tweede kwartaal.
- Campus Zeeland. (2019). Voortgangsrapportage Campus Zeeland derde & vierde kwartaal.
- Campus Zeeland. (2019). Voortgangsrapportage Campus Zeeland eerste & tweede kwartaal .
- Campus Zeeland. (2020). Voortgangsrapportage Campus Zeeland eerste halfjaar.
- Campus Zeeland. (2020). Voortgangsrapportage Campus Zeeland tweede halfjaar.
- Campus Zeeland. (2020). Voortgangsrapportage Campus Zeeland tweede halfjaar Inzet Provincie Zeeland in Campus Zeeland.
- Campus Zeeland. (2021). Campus Zeeland in Vogelvlucht.
- Campus Zeeland. (2021). financieel overzicht Campus Zeeland.
- Campus Zeeland. (2021). Gespreknotities gesprekken bestuurders 21 mei 2021.
- Campus Zeeland. (2021). Notitie Campus Zeeland 2.0.
- Campus Zeeland. (2021). Notitie Vlaams-Nederlandse Samenwerking Deltavraagstukken.
- Campus Zeeland. (2021). Samenvatting interviews betrokken 'ambtenaren' uit CZ netwerk over doorontwikkelen CZ.
- Campus Zeeland. (2021, juni 8). Stand van zaken & Accenten. GS informatiebijeenkomst, Zeeland.
- Commissie Structuurversterking en werkgelegenheid Zeeland. (2016). Zeeland in Stroomversnelling.
- Commissie Taskforce Zeeland. (2010). Kerend Tij.
- Onderwijs Autoriteit Zeeland. (2015). Campus Zeeland! Provincie Zeeland.
- Provincie Zeeland. (2021). Projectfiche Joint Research Center Zeeland.
- Provincie Zeeland. (2018). Investeren in een aantrekkelijk Zeeuws leef- en vestigingsklimaat.
- Provincie Zeeland. (2018). Investeren in een aantrekkelijk Zeeuws vestigingsklimaat.
- Provincie Zeeland. (2019). Samen verschil maken Coalitieakkoord 2019-2023.
- Provincie Zeeland. (2020). Mid-term review Regio Deal Zeeland en investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling.
- Provincie Zeeland. (2021). Onderwijs- Onderzoekskolom 2015 - 2021.
- Provincie Zeeland. (2021). Voortgangsrapportage 2 Regio Deal Zeeland: Deel 2 Samenwerking in de Groene Delta.
- Provincie Zeeland. (2021). Voortgangsrapportage 2 Regio Deal Zeeland: Deel 2 Transitieplan VO Zeeuws-Vlaanderen
- Provincie Zeeland. (2021). Voortgangsrapportage 4 Regio Deal Zeeland: Deel 2 UCR Engineering and Innovation Department.
- Rijksoverheid, & Provincie Zeeland. (sd). Regio Deal Zeeland.
- Roosevelt Institute for American Studies. (2021). Activiteitenplan 2021.
- Roosevelt Institute for American Studies. (2021). RIAS Business Plan 2021 t/m 2024.
- Stuurgroep Campus Zeeland! (2017). Masterplan Campus Zeeland.
- Taskforce Structuurversterking en Werkgelegenheid Zeeland. (2017). Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling.
- UGent, & Campus Zeeland. (2020). Onderzoeksagenda Vlaams-Nederlands Samenwerkingsplatform

Voortgangsrapportage Campus Zeeland

Eerste halfjaar 2022

Deltavraagstukken.

Van der Maas, H. (2021, juli 6). Brief SG aan kwartiermakers van het DKC. Notitie Vlaams-Nederlandse Samenwerking Deltavraagstukken. Middelburg.

Vlaams-Nederlands Samenwerkingsplatform Deltavraagstukken. (2020). Projectplan Operationaliserings- en transitiefase.

Wetenschappelijke Raad Zeeland. (2019). De Slimme Kracht van Zeeland 2.0; van woorden naar daden! Middelburg.

Wientjes, B. (2020). Wind in de Zeilen: een nieuwe start.

Wientjes, B. (2020). Wind in de zeilen: een nieuwe start Bijlage 1: Fiches per maatregel.

Berenschot is een onafhankelijk organisatieadviesbureau met 350 medewerkers wereldwijd. Al 80 jaar verrassen wij onze opdrachtgevers in de publieke sector en het bedrijfsleven met slimme en nieuwe inzichten. We verwerven ze en maken ze toepasbaar. Dit door innovatie te koppelen aan creativiteit. Steeds opnieuw. Klanten kiezen voor Berenschot omdat onze adviezen hen op een voorsprong zetten.

Ons bureau zit vol inspirerende en eigenwijze individuen die allen dezelfde passie delen: organiseren. Ingewikkelde vraagstukken omzetten in werkbare constructies. Door ons brede werkerterrein en onze brede expertise kunnen opdrachtgevers ons inschakelen voor uiteenlopende opdrachten. En zijn we in staat om met multidisciplinaire teams alle aspecten van een vraagstuk aan te pakken.

Berenschot B.V.
Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG Utrecht
Postbus 8039, 3503 RA Utrecht
030 2 916 916
www.berenschot.nl/berenschot

Bijlage 3 Advies Buck Consultants

‘Nieuwe accenten in Agenda Campus Zeeland’

1. Inleiding

In de onlangs gehouden evaluatie van de Economische Agenda Zeeland en in de Evaluatie specifiek gericht op Campus Zeeland is geconstateerd dat met de inzet van het netwerk en de beschikbare middelen goede resultaten zijn geboekt..

Natuurlijk zijn er ook enkele kanttekeningen geplaatst in die evaluaties, bijvoorbeeld dat er nog meer verbindingen gelegd zouden kunnen worden met het bedrijfsleven en dat Campus Zeeland nog onvoldoende doorwerking heeft gehad in alle deelgebieden van Zeeland. Positief is echter dat de meerwaarde van de drie pijlers (de Bèta Campus, de K&I netwerken en de ondersteuning van de onderwijsinfrastructuur) breed onderkend en onderschreven wordt.

Het is goed om vast te stellen wat het succes is geweest van de netwerksamenwerking rond Campus Zeeland:

- De focus op de onderwijs- en kennisinfrastructuur in Zeeland;
- De Triple Helix samenwerking, in onderlinge gelijke verhoudingen, waarbij afwegingen op belangen worden gemaakt tussen onderwijs, bedrijfsleven en provincie en gemeenten;
- Een positief kritische houding (‘een luis in de pels’), met ook middelen en uitvoeringskracht om trajecten op te (doen) starten;
- Campus Zeeland heeft geen primair eigen belang en is op zoek gegaan waar de leemtes of uitdagingen liggen en gaat dan op zoek naar de juiste partners;
- De Stuurgroep bestaande uit leden met een stevige maatschappelijke achterban en met veel contacten binnen en buiten Zeeland. Dat heeft Campus Zeeland de positie gegeven zich positief kritisch op te kunnen stellen richting kennisinstellingen (bijv. t.a.v. de opstart van de Bèta Campus), maar ook richting Provincie en Economische Impuls Zeeland (als het gaat om de meerwaarde van K&I netwerken) en kennisinstellingen (bijv. t.a.v. continuïteit van een aantal instellingen);

- Een verbindend en bouwend netwerk met middelen en uitvoeringskracht om ambities en doelen te bereiken. Campus Zeeland beschikt daarover in de vorm van financiële middelen, de inzet van de secretaris en ambtelijke ondersteuning vanuit de provincie en de triple helix partners;
- Een netwerk dat in staat is om bovenop de waardevolle en structurele financiering door de provincie een stevige multiplier te realiseren door in te zetten op belangrijke investeringen in de onderwijs- en kennisinfrastructuur.
- De combinatie van enerzijds besluitvorming in Triple Helix verband in de Stuurgroep en anderzijds een goede verankering in de Provinciale organisatie, die ervoor zorgt dat met de beschikbare middelen ook snelheid wordt gemaakt. Campus Zeeland staat zowel met één been buiten als één binnen de provinciale organisatie.

Tegelijkertijd is het goed om vast te stellen dat het speelveld in de afgelopen jaren is veranderd. Dat heeft onder meer te maken met nieuwe spelers op het veld (zoals het Delta Kenniscentrum, de Economic Board Zeeland en OZO), en ook met de 'levensduur' van Campus Zeeland (na 7 jaar is een herziening op positie en taken relevant).

Op basis van de recente evaluaties en de gesprekken met de Stuurgroep leden is door mij geconcludeerd dat:

- Campus Zeeland door partners in het veld als een (h)erkende partner wordt gezien;
- Het werk nog niet af is, omdat de onderwijs- en kennisinfrastructuur in Zeeland nog steeds onder druk staat en een buitenboord motor kan gebruiken;
- CZ moet doorgaan, maar wel met een door belangrijke partners erkende rol en waarschijnlijk ook met andere accenten in haar werkzaamheden.

Campus Zeeland vervult nog steeds een belangrijke positie en is in staat binnen en buiten Zeeland belangrijke contacten en verbindingen te leggen.

2. Uitgangspunt: positie Campus Zeeland in Zeeuws ecosysteem

Belangrijkste toegevoegde waarde voor CZ is gelegen in het versterken van de onderwijs-kennisinfrastructuur in Zeeland. Afhankelijk van het voorliggende vraagstuk neemt Campus Zeeland de rol die op dat moment het meest passend is: signaleren, agenderen, verbinden, organiseren en faciliteren van trends en ontwikkelingen op het snijvlak onderwijs-onderzoek-kennis-infrastructuur en economie en leefbaarheid. Dat is bijv. gelukt bij het op de kaart krijgen van de Bèta Campus, maar ook bij het in stand houden van het groene onderwijs en de opstart van de K&I netwerken. Die toegevoegde waarde ligt voor een belangrijk deel in het leggen van (bestuurlijke/hoog ambtelijke) contacten met meerdere ministeries, met universiteiten en met clusters elders in Nederland en Vlaanderen. Maar die toegevoegde waarde kan zeker ook binnen Zeeland worden geleverd door

onderwijs- en kennisinstellingen af een toe een spiegel voor te houden en hen op onderdelen ook te ondersteunen in de te ontwikkelen strategie en de financiering van activiteiten of faciliteiten.

Conclusie

Positionering Campus Zeeland: ‘critical friend’ met het doel om de onderwijs- en kennisinfrastructuur in Zeeland te versterken ten faveure van de Zeeuwse economie en leefbaarheid.

3. Agenda Campus Zeeland 2022 - 2024

In de agenda Campus Zeeland 2022 – 2024 zijn vijf onderdelen van belang. De nieuwe invulling van de drie pijlers, maar ook de positionering ten opzichte van de provincie en een eventuele aanpassing van de Governance.

3A. Bèta Campus & Delta Kenniscentrum

Campus Zeeland heeft een belangrijke rol gespeeld in de aanloopfasen van het Delta Kenniscentrum (DKC). Er is vanuit Campus Zeeland in de afgelopen twee jaar veel energie gestoken in de voorloper van het DKC (toen nog Samenwerkingsplatform Deltavraagstukken Vlaanderen-Nederland geheten), waarbij onder meer een goede samenwerking op onderzoeksvraagstukken rondom Water, Energie, Voedsel met de Universiteit Gent is opgebouwd. Ook heeft Campus Zeeland bijgedragen geleverd aan het pleidooi om het Kenniscentrum een positie te geven in de compensatiemiddelen voor de marinierskazerne.

Het is goed dat door de Bèta Campus (Joint Research Centre, UCR Engineering, onderzoeksprogramma Vlaanderen-Nederland) en het DKC de kennis- onderzoeksinfrastructuur in Zeeland verder wordt versterkt en dat dit wordt gedaan vanuit de kracht van de aanwezige instellingen in Zeeland en de aangesloten grote bedrijven. Maar er zal ook aandacht besteed moeten worden aan de aansluiting van het Zeeuws MKB in alle deelgebieden van Zeeland en met bedrijven en instellingen in de ruimere regio.

Campus Zeeland kan bijdragen aan een succesvolle realisatie van het DKC. Daarbij kan de netwerkkracht van Campus Zeeland in goed samenspel met betrokken partijen worden benut voor de volgende taken:

- Het onderhouden van relaties met diverse Ministeries en met relevante clusters/ecosystemen in Nederland en Vlaanderen;
- Het leggen van verbindingen met het bedrijfsleven (via de K&I netwerken);
- Het stimuleren van verbindingen tussen DKC en Joint Research Center, UCR Engineering en het onderzoeksprogramma Vlaanderen-Nederland;
- Het samen met de Provincie stimuleren van de (co)financiering van langjarige innovatieprogramma's met ondersteuning van gelden van met name de EU en het Rijk;
- Het oppakken van enkele nieuwe speerpunten (naast food, water en energie), zoals bijv. het verbinden van het Kenniscentrum Ondernijning aan de Zeeuwse opgaven (zoals bijv. in de Zeeuwse havens) en meer aandacht voor veranderingen en innovaties in de zorg.

Conclusie

Agenda Bèta Campus en DKC: bijdragen in realisatie DKC door te signaleren, agenderen, verbinden, organiseren en faciliteren van trends en ontwikkelingen en door het versterken van het netwerk.

3B. Kennis- en Innovatienetwerken & Economic Board Zeeland

De Board kent een brede Triple Helix samenstelling en is van belang om belangrijke economische en maatschappelijke thema's te delen met elkaar en ambities en uitvoeringstrajecten op elkaar af te stemmen.

De grote verschillen met CZ zitten in twee elementen:

- CZ beschikt over uitvoeringskracht (secretaris, ondersteuning provincie) en gelabelde middelen;
- CZ bewerkt een afgebakend speelveld en heeft daarvoor ook de kennis en netwerken om in de planontwikkeling en uitvoering het verschil te kunnen maken.

Gezien de doelstellingen van de Board passen de K&I netwerken heel goed bij de Board (economische structuurversterking). Nu de K&I netwerken tot ontwikkeling zijn gekomen is het een logisch moment om te bepalen of de verdere uitbouw en monitoring door CZ moet blijven worden gestuurd of dat dit door Economic Board opgepakt gaat worden.

Voortgangsrapportage Campus Zeeland

Eerste halfjaar 2022

De K&I netwerken krijgen in de evaluaties veel lof toegezwaard, maar er wordt meteen aan toegevoegd dat ze ook robuuster moeten worden uitgebouwd. Daarbij geldt ook dat door de Stuurgroep CZ de behaalde resultaten van de netwerken nog meer en beter gevolgd en beoordeeld kunnen worden. De K&I netwerken kunnen in de komende jaren een belangrijke functie vervullen voor het DKC, ook al wordt vanuit DKC via Dockwise en Impuls aandacht besteed aan de kennisvalorisatie. Het is ook belangrijk om niet alleen vanuit 'kennis naar de markt' te redeneren (kennisvalorisatie), maar ook dat het DKC aansluit bij de behoefte van de bedrijven in Zeeland en de Zuidwestelijke Delta. De K&I-netwerken zijn een belangrijke schakel tussen economie en kennis, onderwijs, onderzoek. Daarbij zal in de komende jaren ook meer verbinding gelegd kunnen worden tussen de K&I netwerken en de human capital agenda's die binnen diverse Zeeuwse economische sectoren opgezet zijn/worden. Dit met als doel om de Zeeuwse sectoren op een gestructureerde wijze te voorzien in voldoende gekwalificeerd personeel.

De overdracht van enkele K&I netwerken vanuit CZ naar de Economic Board of DKC (Dockwise/Impuls) zal zorgvuldig plaats moeten vinden, zodat ook deelnemers aan die netwerken (bedrijven) zich ook volop herkennen in de thema's en programma's van het DKC. Daarnaast moeten ook de andere speerpunten/K&I netwerken (van Campus Zeeland) in beeld blijven (zoals bijv. zorg, toerisme). Ook voor die netwerken moet worden bepaald waar die in de toekomst het best ondergebracht kunnen worden. Campus Zeeland zou de robuuste uitbouw van de K&I netwerken nog maximaal twee jaar kunnen blijven begeleiden en die in die periode kunnen overdragen naar Dockwise/Impuls (uitvoering) en naar de Economic Board (voor de beoordeling van de voortgang). Waarom twee jaar, omdat het nog zeker twee jaar duurt voordat het DKC en het Joint Research Centre volop op stoom zijn.

Voor de K&I netwerken is het van belang dat zij zich de komende jaren ontwikkelen tot robuuste netwerken. Daarvoor is uitvoeringskracht van die netwerken van groot belang. Het betrekken van meer en grotere bedrijven bij de netwerken helpt bij het vergroten hierbij. De Economic Board kan een rol spelen bij het betrekken van meer (en ook grote) bedrijven bij de K&I netwerken.

'Talent in Zeeland' is een belangrijk onderdeel van de agenda van de Economic Board. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt, de smalle basis onder diverse kennisinstellingen in Zeeland (aantallen studenten) en het streven om afgestudeerden aan de instellingen te verbinden aan Zeeland, zou het voor de Economic Board Zeeland belangrijk kunnen zijn dat voor dit thema (onderwijs- en kennisinfrastructuur) een specifieke netwerkorganisatie (Campus Zeeland) beschikbaar blijft.

Conclusie

Agenda Kennis- en Innovatienetwerken & Economic Board Zeeland: verder versterken van de K&I netwerken, verder verbinden van de K&I netwerken aan de Zeeuwse economische- en maatschappelijke infrastructuur (waaronder DKC en Human Capital Agenda's). Maar ook werken aan een plan van aanpak om de K&I Netwerken over te dragen aan de EBZ

3C. Onderwijs en Onderzoeksinfrastructuur & Zeeuws Bestuurders Overleg Onderwijs (ZBO) & OZO (Organisatie Zeeuwse Overheden)

Het vertrekpunt van Campus Zeeland is altijd geweest om de hele onderwijskolom in Zeeland te versterken van VMBO t/m WO. Het accent van de inspanningen van CZ heeft in de afgelopen jaren gelegen op de ontwikkeling van de Bèta Campus, het Groen Onderwijs en VO Zeeuws Vlaanderen. Campus Zeeland ziet voor de komende periode de volgende uitdagingen:

- Het borgen van kwalitatief goed, gefinancierd en bereikbaar onderwijs in een toekomstbestendige kennis- en onderzoeksinfrastructuur in Zeeland. De kwetsbaarheid van de onderwijsinstellingen (zowel PO en VO als MBO, HBO en WO) heeft alles te maken met de geringe omvang van die instellingen. CZ zou in de komende periode een strategie kunnen ontwikkelen om die kwetsbaarheid te verminderen. Dat zal om nieuwe vormen van samenwerking tussen de instellingen en andere organisatievormen vragen.
- Het gaat om een brede strategie om de kwaliteit van het onderwijs te vergroten. CZ voelt zich verantwoordelijk voor de hele onderwijsinfrastructuur van PO t/m WO, waarbij het bij PO en VO vooral gaat om partijen bij elkaar te brengen (en anders organiseren). Terwijl bij (V)MBO tot en met WO er ook actief mee wordt gedacht over inhoudelijke aspecten, zoals bijv. de verbeterde aansluiting op vragen vanuit het bedrijfsleven en de samenleving en de samenwerking met instellingen in de buurregio's.
- CZ ondersteunt de instellingen door expertise en soms ook middelen beschikbaar te stellen (voor het opstarten van nieuwe projecten).

Conclusie

Agenda Onderwijs en Onderzoeksinfrastructuur & Zeeuws Bestuurders Overleg Onderwijs (ZBO, OZO): ondersteunen van kennisinstellingen in de strategie voor de komende jaren door verbindingen te leggen en expertise beschikbaar te stellen.

3D. Provincie Zeeland

Het is logisch dat de Provincie Zeeland (bestuurlijk en ambtelijk) na een lange periode van bestaan van Campus Zeeland, met een substantiële inbreng van middelen door de Provincie, de vraag stelt of die middelen goed besteed zijn en worden. Bovendien is door veranderingen in het speelveld een herijking van de inzet van de provincie in CZ een terechte afweging.

Voortgangsrapportage Campus Zeeland

Eerste halfjaar 2022

Uit de evaluatie van Campus Zeeland door Berenschot blijkt dat “.De nood tot samenwerken wordt sterk gevoeld door partijen in Zeeland, Campus Zeeland faciliteert deze samenwerking” en stelt ook terecht: “Elk resultaat van Campus Zeeland is altijd een samenwerkingsresultaat”. Campus Zeeland heeft daarmee een belangrijke rol in het initiëren en samenbrengen van initiatieven, lobby bij overheid op verschillende niveaus, verwerven van subsidies en financiering en verbindend vermogen. “Campus Zeeland heeft bijgedragen aan een mooie lijst aan concrete resultaten, waarvan de meest zichtbare het JRCZ, de K&I netwerken, UCR Engineering, de Vlaams-Nederlandse samenwerking Deltavraagstukken, het Delta Kenniscentrum i.o., het Groen Onderwijs en VO Zeeuws Vlaanderen zijn”.

En hoewel meerdere activiteiten nog lopen en Berenschot de effecten op de middellange termijn nog niet kan vaststellen stelt Berenschot wel vast dat het onderwijs en onderzoek zijn verstevigd en dat Campus Zeeland heeft bijgedragen aan de versterking van de kennisinfrastructuur om voorbereid de toekomst tegemoet te gaan. Het fundament voor een sterke

kennisinfrastructuur is met bijdrage van Campus Zeeland gerealiseerd.

Conclusie

Gezien de meerwaarde van Campus Zeeland voor de Zeeuwse kennisinfrastructuur is het gerechtvaardigd en effectief dat de Provincie Zeeland blijft investeren in Campus Zeeland, zowel bestuurlijk (lid van de stuurgroep) als uitvoerend (in menskracht en financiële middelen).

3E. Governance

De omgeving van Campus Zeeland is in de loop der jaren veranderd. Ook gezien de nieuwe accenten in de uitvoering van de drie pijlers is het wellicht ook verstandig om de Stuurgroep van CZ aan te vullen met enkele nieuwe personen (‘frisdenkers’) die nieuwe impulsen kunnen geven. Die frisdenkers zouden afkomstig kunnen zijn uit Zeeland, maar wellicht ook van buiten Zeeland (met de ‘frisse blik van buiten’).

Daarnaast is het van wellicht effectief om de Stuurgroep te voeden met de inzichten van een ***Klankbordgroep*** met bestuurders van de kennisinstellingen en een vertegenwoordiging vanuit het bedrijfsleven.

4. Enkele observaties

Er zijn bij de behaalde resultaten, en voortbordurend op bovenstaande conclusie, nog wel enkele suggesties van mijn kant om de samenhang tussen de drie pijlers (Beta Campus, K&I-netwerken en Onderwijskolom) te versterken en daardoor ook de impact van Campus Zeeland te vergroten. Op

basis van mijn ervaring met andere vergelijkbare programma's en organisaties elders in Nederland kom ik tot de volgende observaties.

De kracht van Campus Zeeland is het verbindend karakter en de kracht van het bestuurlijk netwerk. Met een geringe inzet van mensen is, ook in vergelijking met andere ecosystemen en clusters elders in het land, veel bereikt. Maar daar zit ook meteen de achilleshiel. Campus Zeeland heeft niet de ontwikkelkracht en uitvoeringskracht om langjarig clusters van bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties rond de thema's food, water, energie, zorg, etc. te kunnen trekken. De lead voor die clusterontwikkeling ligt bij derden (de kennisinstellingen, Impuls, Dockwise en/of North Sea Ports). Maar het is wel mogelijk om vanuit Campus Zeeland te ondersteunen dat er **breder 'communities of the willing'** (ecosystemen van bedrijven, kennisinstellingen en overheden) gaan ontstaan rond die belangrijke Zeeuwse thema's.

Mijn constatering is dat de **drie pijlers van Campus Zeeland** nog beter, ook door CZ zelf, **geïntegreerd neergezet kunnen worden**. Kennisontwikkeling, K&I netwerken en doorwerking van nieuwe thema's in het onderwijs worden nog te veel los van elkaar gezien en ontwikkeld. Elders in Nederland worden die ecosystemen steviger en integraal neergezet (Leeuwarden/Wetus/Wateralliantie; Brainport Eindhoven; FoodValley; Brightlands Campus Greenport Venlo, maakindustrie Achterhoek, etc.). Uiteraard bestaat er nu al enige samenhang tussen de drie pijlers van CZ, maar daar is meer uit te halen. Allereerst door daar als CZ nog meer op te sturen en meer spelers (intensiever) rond een aantal thema's sterker te verbinden in hun netwerken (zie ook conclusie K&I Netwerken). Maar ten tweede kan CZ dat ook bereiken door initiatiefnemers te ondersteunen in de langjarige programmering en financiering van hun plannen (niet alleen innovatie, maar ook scholing en talent, locaties voor opschaling van transitie via fieldlabs, communicatie, etc.). Dat hoeft CZ niet zelf te doen, maar CZ zou wel trekkende consortia kunnen ondersteunen (in strategie en meerjarige programmering) om de gewenste opschaling en versnelling te realiseren.

Daarnaast ligt ook een belangrijke verbindende rol voor CZ door vanuit een strategische bril meer naar samenhang in het **Zeeuws ecosysteem** te kijken. Het is ontegenzeggelijk waar dat de kern van het kennisecosysteem in het stedelijk gebied Middelburg – Vlissingen ligt, met belangrijke innovatiehubs in Terneuzen, Yerseke en op andere locaties. Elders in Nederland werkt men aan een samenhangende ruimtelijke economische strategie in de vorm van campussen en innovatiedistricten. Het gaat daarbij niet alleen om kenniscentra en proeftuinen, maar ook om woningbouw, aantrekken en vasthouden van talent (studenten en werkenden), huisvestingsmogelijkheden voor uiteenlopende bedrijven, ontmoetingsplekken voor bedrijven en talent, relaties met andere instellingen/bedrijven in een ruimere regio en om krachtige communicatie. Dat samenhangende ruimtelijk economisch verhaal ontbreekt in mijn ogen voor Zeeland. Ik ben van mening dat 'het verhaal van het kennis- en innovatie-ecosysteem Zeeland' in zijn totaliteit beter kan worden neergezet. En dan is 'Campus Zeeland' voor die samenhang in het stedelijk gebied en voor specifieke locaties daarbuiten een heel goede branding.

In die andere genoemde regio's is een bestuurlijk overleg (triple helix samenstelling) belast met de verdere ontwikkeling van het kennis- en innovatie ecosysteem. Campus Zeeland zou die rol op zich kunnen nemen. Enerzijds door de drie pijlers van CZ meer in samenhang neer te zetten, maar ook door mee te denken over de integrale aanpak van locaties en gebieden in Middelburg-Vlissingen (onderwijs, huisvesting studenten, vestigingslocaties bedrijven) en over de spreiding van hubs of fieldlabs over Zeeland. Een samenhangend ecosysteem moet zichtbaar zijn en 'beleefd' worden in de hele provincie.

5. Slotopmerking

Met de positionering en de agenda voor de komende jaren wordt de positie van Campus Zeeland aan diverse tafels helder en krachtiger. Het gaat niet om een mandaat voor 'in lengte van jaren'. Over twee jaar moeten het DKC en het Joint Research Centre staan, zijn de kennis en innovatienetwerken elders ondergebracht en hebben diverse onderwijsinstellingen voldoende impulsen gekregen vanuit CZ om enkele jaren vooruit te kunnen. Of dan de ondersteuning vanuit CZ nog steeds nodig is, zal dan opnieuw bekeken kunnen worden met alle partners en in het bijzonder met de provincie Zeeland, als basisfinancier van de activiteiten van CZ.

Paul Bleumink

Nijmegen, 22 november 2021

